

Humag

Časopis študentov Katolíckej univerzity v Ružomberku
Ročník VI. Číslo 3 (január 2009) 0,50€ (14,90 SK)

**Aký bol
rok 2008?**

Vážení a milí spoluobčania, stalo sa už tradíciou, že si na začiatku nového roka čosi želáme, a zároveň sa v kruhu svojich rodín sami seba pýtame: Nový rok je tu. Čo s ním? Bude lepší, ako ten predošlý? Bude pokojnejší, bude žiľlivejší? Odpoveď znie - nebude. Je to s ním čoraz horšie. Je stále podráždenejší, zákernejší a neistejší. S obavou musím skonštatovať čoraz väčšiu polarizáciu verejnej sféry a neblahé tendencie spojené s novou globálnou menou. Tí z vás, ktorí už majú za sebou prvé eurokilometre hromadnou dopravou, mi iste dajú za pravdu. Avšak nie je to len peňažné obeživo, ktoré nás sužuje. Sú to aj hviezdy na oblohe, ktoré sa začali správať protispoločensky a čoraz menej cítia národne a sociálne. Astroológovia už avizujú rok pod vládou planéty Mars, čo znamená, že bude búrlivý a nestály nielen na domácej, ale i zahraničnej politickej scéne.

Rád by som preto navzdory spomenutým okolnostiam vyzdvihol aj byľku nádeje, ktorá nás bude v nachádzajúci rok správdzať. Je ňou redakcia a časopis Zumag, ako taký. Pokladám za svoju povinnosť pripomenúť tri piliere na ktorých spočívajú, a zároveň vám, drahí občania a občianky, ponúknuť v tomto pohnutom období nasledovaniahodný vzor na ceste k mravnosti a spolupatričnosti. V prvom rade je to Kontinuita.

Tvorcovia časopisu pripravili v ostatnom roku pre svojich čitateľov vo vzácnom poradí prvé, po ňom druhé a napokon aj tretie číslo. Druhú platformu tvorí Solidárnosť. Redakcia v duchu zásady: „Meníme menu, nie cenu,“ stanovila nominálnu hodnotu jedného Zumagu na 50 centov. Tretím aspektom, dotvárajúcim jeden homogénny celok, je Stabilita. Vedenie periodika vo svojej prezieravosti dlhodobo hľadí na neviditeľnú ruku trhu s nedôverou, a sústreďuje sa na kolportérsky predaj jednotlivých exemplárov.

Vážení spoluobčania,

pred časom sme si v kruhu svojich rodín pripomenuli sviatok,

kedy sa k nám priblížilo kráľovstvo nebeské. Je január a my sme opäť svedkami blízkosti jednej mocnosti (viac o českom predsedníctve EÚ čítajte na strane 8). O tom, že rok 2008 nebol len o správne opálenom Američanovi mieriacom do Bieleho domu či olympiáde v znamení draka, vás presvedčí hlavná téma čísla (čítajte na stranách 10-12). Časopis Zumag sa v uplynulom roku otvoril Univerzite a Univerzita sa otvorila jemu. Dôkazom je aj rubrika Background, ktorá opäť cez kritický objektív skúma zlozvyky akademickej obce (viac na strane 23).

Šťastlivý nový rok, drahí spoluobčania!

Martin Koleják

Zumag – univerzitný časopis študentov Katolíckej univerzity v Ružomberku.

Mesačník. Číslo 3, január 2009. Ročník VI. Cena 0,50 € (14,90 Sk).

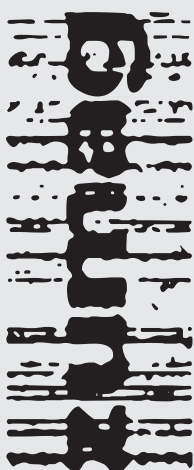
Šéfredaktorka: Veronika Folentová. • Zástupca šéfredaktorky: Filip Struhárik. • Na čísle spolupracovali: Michal Badín, Marek Balický, Elena Bartošová, Mária Drozdová, Ivana Fedorková, Imrich Gazda, Ján Hacek, Michal Hricko, Jakub Chochula, Marcela Jankovičová, Nina Klusová, Martin Koleják, Miroslava Komorová, Andrej Korim, Veronika Matejová, Simona Mišunová, Katarína Petriková, Pavol Rábara, Matej Slašťan, Mária Škvarlová, Anna Tkáčová. • Grafika: Michal Hricko, Ľubica Kubišová. • Obálka: Filip Struhárik, snímky: internet • Jazyková korektúra: Ivana Bušniaková, Albert Kulla, Katarína Pribulová.

E-mail: zumag@fphil.ku.sk

Vydáva: Redakcia Zumagu. • Tlač: Zamagurská tlačiareň, Levočská 36, Stará Ľubovňa. • Registračné číslo: 236/2006. • ISSN: 1337 – 0790

Redakcia si vyhradzuje právo na apretáciu rukopisu.

© Rozmnožovanie časti alebo celku textov, fotografií, grafov akýmkoľvek spôsobom, v slovenskom, ale aj v inom jazyku je bez písomného súhlasu redakcie zakázané.

Symbol slovenského politického reportéra 90. rokov host'om na FF KU

V rámci Týždňa vedy sa 25. novembra 2008 uskutočnila na pôde Filozofickej fakulty KU prednáška Karola Lovaša na tému *Politický reportér v deväťdesiatych rokoch a dnes*. Prednášajúci nerozprával mediálne teórie. Naopak, priznal sa, že teória mu bola na míle vzdialená aj počas jeho novinárskej praxe v rádiu Twist. Tam pôsobil v období kontroverzných 90. rokov, kedy sa na Slovensku vyskytlo (nielen) v mediálnej oblasti mnoho anomálií. Bývalý novinár sa označil za jednu z nich. Vo svojich devätnástich rokoch sa so skúsenosťami spočívajúcimi v jednej reportáži o cirkuse v Trnave ocitol v parlamente, kde začal hýbať politickými osobnosťami ako figúrkami na šachovnici. Z bájných mečiarovských mítingov na Pasienkoch prinášal informácie, ktoré mali vo verejnoprávnej televízii a rozhlase červenú. Lovaš je zberateľom „príbehov“ o Mečiarovi a Martinkovej, starom (ch)ujovi, tankoch na Budapešť a mnohých ďalších, ktoré v slovenskej novodobej histórii už takmer zľudovali. Všetky úspechy v mediálnej oblasti, ktoré Lovaš dosiahol, pripisuje talentu a

odvahe riskovať, ktoré si vtedajšia doba vyžadovala viac ako vzdelanie.

V predvečer diskusie sa na pôde Katedry žurnalistiky konalo autorské čítanie knihy Karola Lovaša, *Moje lepšie ja (keď Boba volám po mene)*, po ktorom prítomní diskutovali v komornej atmosfére s autorom o jeho živote a tvorbe. Autor otvorene rozprával o svojich vzťahoch s viacerými spoločensky známymi osobnosťami. K nahliadnutiu poskytol aj osobnú korešpondenciu s Janom Saudkom, Katarínou Kolníkovou či Milanom Rúfusom.

Karol Lovaš sa narodil v roku 1976 v Trnave. Na konci 90. rokov prinášal informácie z vojnovnej Juhoslávie. Okrem vyššie spomenutej zbierky je autorom knihy *Bílakovo svedectvo*, zbierky básní *Človek* vydanej so Sarou Saudkovou a denníka *Za múrmi kláštora*. V roku 1996 získal za reláciu *Žurnál* v rádiu Twist cenu Literárneho fondu. V súčasnosti pôsobí ako rehoľník v českom Želive.

Mária Škvarlová, foto: archív J. Považana

Filozofická fakulta KU na druhom mieste v tohtoročnom hodnotení ARRA

Akademická ratingová a rankingová agentúra (ARRA) zverejnila 4. decembra 2008 hodnotiacu správu slovenských vysokých škôl za rok 2007. Filozofická fakulta KU sa stala druhou najvyššie ohodnotenou filozofickou fakultou na Slovensku. Predbehla ju len Filozofická fakulta Univerzity Komenského. Ak sa pozrieme na celú kategóriu humanitne zameraných fakúlt, do ktorej naša fakulta patrí, jej stav nevyzerá až tak pozitívne. V celej kategórii je na jedenástom mieste. Teologická fakulta našej Univerzity sa v tomto rebríčku pohybuje až na predposlednom 22. mieste. Pedagogická fakulta KU sa tiež umiestnila v nižších častiach rebríčka spoločensky zameraných fakúlt. ARRA ju zaradila na 27 z 33 priečok. Medzi zdravotníckymi fakultami sme si viedli ešte horšie. Naša Fakulta zdravotníctva je najhoršie hodnotenou zdravotníckou fakultou na Slovensku, umiestnila sa na poslednom, deviatom mieste. Celkovo je naša univerzita medzi humanitne zameranými univerzitami na ôsmom mieste z dvanástich hodnotených univerzít.

Najdôležitejším kritériom hodnotenia ARRA bola vedecká činnosť a to najmä množstvo publikácií v karentovaných časopisoch a ich následné citácie. Okrem vedeckej činnosti sa posudzovalo napríklad aj doktorandské štúdium. Ani to však nevyšlo s čistým štítom: „Všeobecne možno konštatovať, že by mala existovať korelácia medzi veľkosťou vedeckej produkcie a doktorandským štúdiom. Vedecky úspešní akademici zakladajú svoje vedecké školy výchovou doktorandov. Žiaľ, už viacero rokov je na Slovensku táto korelácia veľmi nízka. Prvýkrát hodnotená Fakulta reformovanej teológie Univerzity J. Selyeho, ktorá má nulovú vedeckú produkciu, ale vo svojej kategórii najvyšší počet doktorandov, tento fakt len potvrdzuje,“ píše sa v správe. V tomto roku konštatovala agentúra na základe kritérií stagnáciu až zhoršovanie našich vysokých škôl. Pri hodnotení ARRA dokonca vyjadrila znepokojenie nad kvalitou našich škôl a to najmä v porovnaní s českými univerzitami. V správe sa píše: „Len málo slovenských fakúlt v porovnaní obstojí.“

Veronika Foltentová, foto: turgas.sk

Mediálne právo na FF

Ústava, Tlačový zákon, Zákon o slobode informácií – dokumenty, ktoré sú pre každého novinára potrebné ako soľ. Práve o nich hovoril na Filozofickej fakulte KU 3. decembra 2008 Vladimír Pirošík z Transparency International Slovensko. Mladým budúcim novinárom sa snažil objasniť využívanie a používanie najdôležitejších právnych noriem pri ich práci. Nezabudol však pripomenúť aj povinnosti, ktoré sú s nimi spojené. „Ak nechcú mať novinári na krku žaloby od právnických firiem tých najväčších boháčov, musia mať tieto právne normy naštudované,“ zdôraznil Pirošík počas svojej prednášky. Okrem teoretických poznatkov a výkladov niektorých paragrafov sa prednášajúci snažil priniesť poslucháčom aj veľa praktických zručností. Jedným z najväčších pokladov bol vzor infožiadosti. Okrem poskytnutia praktickej makety sa snažil aj objasniť načo a ako sa využíva tento základný nástroj novinára. Okrem iného vysvetlil Pirošík ochranu osobných údajov, zákutia autorského zákona alebo vybrané paragrafy Občianskeho a Trestného zákona. Keďže právne vzdelanie tvorí jednu z najväčších medzier vo vzdelaní budúcich novinárov (nielen tých z KU) prednáška Vladimíra Pirošíka priniesla do týchto mútnych vôd trochu svetla. Nestretla sa však s veľkým záujmom. Na našej Univerzite ešte stále platí, že čo nie je za kredity, nie je hodné záujmu ani účasti.

Veronika Foltentová, foto: vkmk.sk

sa zúčastnili pobytu v španielskom hlavnom meste. Po štrnástich hodinách cestovania sme sa unavení usadili v hotelových izbách. V piatok sme absolvovali podrobnú prehliadku jednej z univerzitných knižníc. Voľný čas sme využili na spoznávanie Madridu, jeho pamiatok a nakupovaním suvenírov. Večer nás členovia domovskej organizácie Gandalf (nezisková organizácia, ktorá vzdeláva imigrantov a ľudí, ktorí nemajú dokončenú školskú dochádzku) pozvali na obhliadku večerného Madridu a na večeru v tradičnej peruánskej reštaurácii. Ďalší deň sme strávili pracovne. Spolu s tímami dvoch stredných škôl z Poľska a Turecka a so spomínanou madridskou organizáciou Gandalf, sme spracovávali východiská o stratégiách čítania. V nedeľu sme sa zúčastnili na španielskej omši a prezreli sme si otvorené madridské trhy, aby sme mohli v pondelok spokojní odletieť späť na Slovensko.

Viva la Madrid

Mária Drozdová, foto: archív autorky

Zostavy tímov pri susedných stoloch mi naháňali strach. Zdali sa mi silné. Dostali sa k nám zadania a konečne sme sa všetci dozvedeli, o čom bude súťaž, ktorej hlavnou cenou bola cesta so Madridu. Išlo o zefektívnenie čítania. Zadania mali byť vypracované po slovensky aj anglicky a riešenia sme mali hľadať v Zdrojovom centre, Centrálnej knižnici alebo na internete. Okrem toho sme mohli uvádzať aj vlastné nápady a podnety. Na tabuli výsledkov sa po pauze na občerstvenie objavil názov „Readers“ (čitatelia) a hlas Carlosa Alonsa Hidalga (koordinátora tejto súťaže v rámci projektu Grundtvig) ohlasoval momentálneho víťaza. Vtedy sa začal argumentačný boj o chyby a nedostatky, ktorých sme sa dopustili. Pocity úžasu a prekvapenia sa striedali s porozumením, že evidentne aj ostatné tímy si vytýčili tú istú metu: cestu viva la Madrid.

Tím Readers v zložení Michaela Chovancová, Peter Onufrák, Jakub Chochula, Mária Drozdová a porotcovia Eva Orthová, sr. Ingrid Zmeková, sr. Tabita Chlebníčanová a Carlos Alonso Hidalgo

Jeden svet zavítal aj do Ružomberka

Priestory Univerzitného pastoračného centra Jána Vojaššáka (ďalej UPaC) sa začiatkom decembra stali dejiskom tretieho ročníka regionálnej prehliadky medzinárodného festivalu dokumentárnych filmov JEDEN SVET. Verejnosti bolo ponúknutých pätnásť filmov týkajúcich sa širokého tematického spektra od problematiky neonacizmu, islamských karikatúr až po „internet-holizmus“. Ako sa uvádza v hlavnom motte: „JEDEN SVET 2008 nie sú len filmy na telo, je to priestor dozvedieť sa viac“. „Filmy zachytávajú to, čo sa deje okolo nás. Svet taký aký je, ktorý prináša rôzne konflikty, tajomstvá, zaujímavosti, odlišnosti, ktoré normálnym okom nevidíme“, povedala Helena Pisarčíková, spolupracovníčka občianskeho združenia Človek v ohrození. Ako uviedla, festival sa každoročne teší vysokému záujmu, ktorý má stúpajúcu tendenciu. „Neprichádzajú len študenti, ale i bežní pracujúci, stredoškólači, laici i odborníci.“ Festival vznikol v spolupráci s občianskym združením Človek v ohrození. Zameriava sa na pomoc ľuďom, ktorí trpia dôsledkami prírodných katastrof, vojenských konfliktov či autoritárskych režimov v krízových oblastiach sveta.

Jakub Chochula, text: harryho.info

A black and white close-up portrait of František Mikloško, an older man with glasses and a mustache, wearing a suit and tie. The background is dark and out of focus.

František Mikloško zradil KDĽ

Doktor, ktorý sa presadil v politike. Bol poslancom v Národnej rade, veľvyslancom v Kanade. Dnes zastupuje Slovenskú republiku v Európskom parlamente. Ak by nenastali rozbroje v KDĽ, mohol sa stať naším prezidentom. Napriek normalizácii navštevoval strednú školu vo Francúzsku, neskôr pašoval z Poľska knihy. Miroslav Mikolášik.

TEXT A FOTO: Filip Struhárik, Veronika Folenová

Práve ste sa vrátili zo stretnutia so stredoškólákmi. O čo sa najviac zaujímali?

Na Gymnáziu Sv. Andreja a Strednej zdravotnej škole Márie Schererovej sa pýtali na eurofondy alebo finančnú krízu. Ale hovorili sme aj o amerických voľbách či zavedení eura. Vysvetľoval som im, prečo som nepodporil Lisabonskú zmluvu. Na zdravotnej sa ma dosť pýtali aj otázky súvisiace s bioetikou, najmä na kmeňové bunky či metódy umelého oplodnenia.

Vy ste strednú školu študovali vo Francúzsku. Ako ste sa tam dostali v čase, keď bolo zakázané cestovať na Západ?

Keď som skončil deviatu triedu, išiel som na trojročnú Strednú všeobecnovzdelávaciu školu v Dolnom Kubíne, čiže Gymnáziu P. O. Hviezdoslava, kde som bol rok. Bol tam jeden výborný profesor francúzštiny, profesor Halaša. On ma nadchol francúzštinou a aj inými jazykmi. V tom čase, bolo to už po okupácii v 1968, prišiel na školu z Ministerstva školstva prípis o výmenne žiakov. Naši študenti sa posielali na tri francúzske lýceá a na oplátku sme my prijímali lektorov, profesorov alebo prekladateľov. Ja som sa do tohto konkurzu dostal. Všetky krajiny v Československu robili vlastný konkurz a víťazi mali ísť priamo do Francúzska. Ja som to vyhral v Banskobystrickom

Mal som tam jednu lásku. Ale vo všetkej početnosti. Ale musím povedať, že je vzrušujúce bozkávať sa s Francúzskou, keď ste v puberte.

kraji prišlo i rozhodnutie o prijatí. Potom však prišlo ďalšie, v ktorom sa písalo, že musím prejsť konkurzom v Bratislave. Tam som pochopil, že nabrali protekčné deti z Bratislavy a bolo potrebné vyradiť vidiecke. Ani to však nestačilo. Prišiel mi ďalší list, aby som sa zúčastnil dvojtýždenného sústreďenia na konci s federálnym preskúšaním v Brne. Bolo to na začiatku prázdnin. Ale aj tak som uspel. Potom mi už len prišlo rozhodnutie, že mám poslať fotky na pas. Ministerstvo nám ich vybavilo a šli sme do Francúzska.

Šli ste tam všetci spoločne ako jeden kolektív? Mali ste zvláštnu triedu?

Nie. Každý išiel do inej triedy, každý sa chcel totiž zamerať na niečo iné. Dalo sa to veľmi dobre namišovať. S nami tam odcestoval jeden český profesor Hruška z Prahy. Mal na starosti češtinu, slovenčinu, našu históriu a aj ruštinu, aby nám platila maturita doma.

Bol to jediný dospelý z domova. Pomáhal vám?

On bol výborný. Dostávali sme tam francúzske vreckové, nejakých 150 frankov, čo bolo smiešne málo. Mohlo to byť pri týchto cenách 500 korún na mesiac. Ale mali sme zabezpečenú stravu, spanie, dokonca nám prali. Takže sa to dalo. Náš český profesor nám vtedy povedal, nech si odkladáme aspoň polovičku peňazí bokom, aby sme mohli niekde cestovať. A tak sme cez prázdniny raz išli do Ženevy, inokedy do juhozápadného Francúzska. Dvakrát sme boli na týždeň v Paríži. Raz sme boli na Korzike, potom v Taliansku či Beneluxe. Otvorilo nám to oči. Pre mňa, chlapca z Dolného Kubína, to znamenalo veľkú zmenu, obohatenie.

Vedel som veľmi dobre cudzí jazyk, mal som prístup aj k iným zdrojom.

Mali ste tam aj študentskú lásku?

Mal som tam jednu. Ale vo všetkej početnosti. Ale musím povedať že je vzrušujúce bozkávať sa s Francúzskou, keď ste v puberte. (smiech)

Navštevovali vás vo Francúzsku rodičia?

Nie. Nemohli prísť. Keď som ich na záver štúdia pozval, tak si žiadali príslub od banky a potom ich polícia preťukla, či by tam nechceli ostať. V tom čase bolo veľmi zložité cestovať. My sme tam boli, paradoxne vtedy, keď sa tu takmer necestovalo. Vtedy za rok z celého okresu Dolný Kubín, vycestovalo na Západ 190 ľudí. Teraz toľko vycestuje z jednej ulice. Boli sme tu v takom kolektívnom väzení.

To ste boli celý čas bez rodičov, alebo ste za nimi cestovali?

Na Vianoce a na letné prázdniny sme vždy museli cestovať domov.

Po maturite ste išli študovať medicínu do Prahy. Prečo Praha?

Nie z frajeriny, ale mal som zlý posudok. Chodil som do kostola a komunisti v Kubíne ma nemali radi. A cítil som, že ak by som chodil do Martina alebo Bratislavy, tak to by mi už úplne miestni súdruhovia závideli. Ale kým sa oni spamätali, tak ja som už bol prijatý v Prahe.

A v Prahe s tým nemali problém?

Hneď ako som bol prijatý, tak s tým nemal problém nik.

Aké to bolo, keď ste sa vrátili z Francúzska? Musel to byť veľký kultúrny šok.

Bol, ale liečil som sa. V Prahe bol Inštitut France, kde mali knihy a filmy. Keďže som bol členom, mal som prístup ku všetkým románom, encyklopédiám, časopisom.

Nerozmýšľali ste, že sa vrátite na Západ?

Ja som skôr premýšľal, že sa nevrátim domov. Určite by som vyštudoval aj vo Francúzsku. Ale vedel som, že doma by našich prenasledovali, stratili by prácu.

Bolo by to veľmi egoistické. Minimálne traja ľudia by kvôli mne mali problémy, ak nie aj širšia rodina. A vrátiť sa tam? Teraz tam občas chodím na sentimentálne cesty, zaspomínať si.

Ale inštitút v Prahe vám nestačil. Cez študentské roky ste pašovali knihy.

To áno. Za totality sme sa snažili dostať k odbornej literatúre o prirodzených metódach regulácie počatia. Zistili sme, že nestačí vykríkovať, že potrat je zlá vec. Nebolo správne udupať ženu pod čiernu zem, ak to urobila, pokiaľ sme ju neinformovali ako sa správať, aby k tomu nedošlo. Je jednoduché kričať, keď nedávame alternatívu. Keď sme zistili, že Billingsova metóda je správna a spoľahlivá, tak sme sa snažili nájsť literatúru. Keďže u nás sa nedala zohnať, tak sme ju pašovali z Poznane a z Krakova cez Roháče a Babiú horu. Bol to taký bártrový obchod. Naši poľskí priatelia nám doniesli literatúru a my im čokoládu a kávu, lebo tam vtedy bola bieda a nemali také veci. Spoločne sme obdivovali končiare a potom som ja chmatol jeho ruksak a on môj a každý išiel na svoju stranu. Tam už žiadne váhanie nebolo. Akt zobrať si vaku bol už veľmi istý, mali sme to navčičené.

A ako ste sa od pašovania knížiek dostali k politike?

Bol som odídenny do politiky (smiech). Pred novembrom som sa veľmi neangažoval. Keď však prišiel, niečo som povedal v nemocnici, lebo mal som už trojročnú skúsenosť zo slobodnej krajiny. A pri personálnych výmenách v meste ma požiadali, aby som išiel do politiky. A tak som vstúpil do KDH. V Bratislave už bolo všetko vpočtené, ale v malých mestách stále sedeli na najvyšších stoličkách tí istí. A tak sa začali vymieňať aj tam. Neprebchli žiadne voľby. Proste sa len koptovalo. Zbral sa Fero, ty si stará štruktúra, a dal sa tam Jožo. Vtedy som bol dosť vysoko, bol som číslo dva. Bol som podpredsedom pre zdravotníctvo, školstvo, kultúru a sociálne veci.

Prečo ste sa rozhodli pre Európsky parlament?

Ako poslanec Národnej rady som si vyskúšal výbor pre zdravotníctvo a sociálne veci. Potom som bol znovu zvolený v 1998, to bola spoločná skupina SDK, a tam mi premiér s Kukanom navrhl, že by potrebovali, aby som bol veľvyslanec v Kanade. Také niečo sa neodmieta. Eduard Kukan mi vravel, aby

som ostal v kmeňovom stave ministerstva zahraničných vecí. Ale jednak bolo pred voľbami, a tak som sa vrátil a robil som obvodného lekára. Po dvoch rokoch mi navrhli KDH-áci číslo dva na kandidátke do europarlamentu, a tak som tam bol zvolený.

Čo vás tam najviac prekvapilo?

Brusel. Je to samo o sebe škaredé mesto. Sivé, mokré, ľudsky chladné. Euroúradníci sa tam ponevierajú zachmúrení. Prekvapila ma neosobnosť, pocit megalománie.

Kolko návrhov odhlasuje Európska únia?

Hlasuje sa raz za týždeň a to v Štrasburgu. Tam sa všetci presunieme. Prebehne rozprava všetkých medzi sebou. Dovtedy sa dva týždne rokuje vo výboroch. Tam je skutočná mravčia práca. Keď text dozrie, vezmú si ho politické skupiny, aby ho posúdili. Vypracujú si hlasovací zoznam. Jeden z nás (alebo aj skupina) si ho preštuduje do podrobností a navrhne hlasovanie. V pléne už máme napísané odporúčané hlasovanie. Ja sa od neho často odkláňam najmä v otázkach tzv. ženského práva na potrat, klonovania embryonálnych kmeňových buniek. V tomto skôr ja presviedčam iných, aby hlasovali tak ako ja.

Kolko je teda približne odsúhlasených zákonov?

Za jeden Štrasburg, teda za štyri dni hlasovania je to od 90 do 110.

Pán Gašparovič viackrát ako politik ukázal, kde je jeho srdce a aké má v skutočnosti názory. Hovorí o tom už len ten fakt, že bol najbližším spolupracovníkom Vladimíra Mečiara a ako predseda parlamentu schválil všetky najškaredšie momenty, a ešte ich aj svojou činnosťou umožňoval.

A potrebuje Európa toľko zákonov?

Potrebuje. Ale často je to len odporúčanie, alebo Biela kniha, teda hodnotiaca správa. Nemá ešte legislatívnu platnosť. Alebo sú to oblasti, ktoré ostali v kompetencii členských štátov, ale Únia sa k nim vyjadruje najmä v otázkach prevencie.

Boli ste jedným z poslancov, ktorí nepodporili Lisabonskú zmluvu. Prečo?

Lisabonská zmluva sa tvári, že by chcela niektoré veci zjednodušiť a potlačiť ich dopredu, aby boli ľahšie. Ale sú tam rôzne nášlapné míny, ktoré sa nedajú tolerovať, ako napríklad povolenie klonovania človeka. Aj keď sa mu dáva nálepka vedecké, ale je to klonovanie človeka. Len preto, že je to v troch členských štátoch v národných legislatívach povolené, tak my všetci ostatní hurá budeme s tým súhlasiť v základnom dokumente. Odmietol som to aj preto, že je tam povolený aj iný typ manželstva ako medzi mužom a ženou. Je tam oslabená úloha menších štátov, alebo štátov, ktoré sú menej ľudnaté. Po jej prijatí by stačilo, aby sa dohodli dve tretiny štátov. Nemohol som súhlasiť ani s jedným ministrom zahraničných vecí. Ak väčšina štátov únie uznala Kosovo, postupom času najskôr autonómia, potom samostatnosť a nakoniec uznanie pre nás, by to bolo nevýhodné. Na

základe takého precedensu by sme mohli prísť o časť južného územia a to nemalujem čerta na stenu!

Takže v zásade Únia novú Ústavu nepotrebuje?

Nie. Európa potrebuje niektoré veci upraviť. Ale to sa dá aj čiastkovými právnymi úpravami. Nemusi sa to volať rovno Ústava alebo Ústavná zmluva. Určite potrebuje nejaké veci spružniť, ale to bude vždy, je to veľký organizmus.

Boli ste takmer kandidátom na prezidenta. Lutujete, že ním nie ste?

Nie. Dostal som sa do toho bez vlastného pričinenia. Iniciatíva vzišla z Banskobystrického a Žilinského kraja. Orgány KDH hlasovaním potvrdili, že by som mohol byť kandidátom. Bolo to však v čase, keď bolo neskoro. Pretože SDKÚ už pol roka predtým publikovalo meno pani Radičovej ako novej kandidátky. A ak by chcelo KDH prísť s novým menom, už by zas pôsobilo ako niekto, kto to kazí. Ozvali by sa hlasy, že to je to KDH, ktoré dalo predtým Mikloška len aby mali vlastného kandidáta, a ten získal šesť či sedem percent. V tomto duchu sa niesla aj celoslovenská rada, ktorá mala rozhodovať o tom, či KDH postaví vlastného kandidáta, alebo nie. Z celej atmosféry vzišlo, že keďže sme nedali kandidáta skôr ako SDKÚ, tak sme to celé zmeškali. Bolo to najmä kvôli tomu, že sme mali vnútrostranícké problémy, hádky spojné s odchodom Vladimíra Palka a jeho kamarátov. Tým sa KDH zamestnávalo a vnútorne vyčerpávalo. A nemalo kedy vygenerovať meno zaujímavého kandidáta.

Teda nie, nie je mi to ľúto. Nie žeby som si myslel, že by som to nedokázal, ale tá otázka je o inom. Ide o to, či by som mohol mať solídnu podporu medzi ľuďmi. Musel by som mať takú východiskovú situáciu, že by som s ním mohol čestne a, prípadne, úspešne súťažiť.

Zhoduje sa váš postoj s postojom KDH podporiť Ivetu Radičovú?

Nie. Aj keď to nesúvisí s mojou kandidatúrou. Ide o to, že v niektorých otázkach je pani Radičová nečitateľná. Je to jej liberálnosť v oblasti politiky rodiny a podpory života od počatia. A to je práve alfa a omega KDH a jej voličov.

A je to pre prezidenta dôležité?

Je to predsa prvý občan štátu. Aj keď má menšiu úlohu ako napríklad v Amerike či Francúzsku. Prezident musí byť príkladom. Musí artikulovať veci presne. Udáva tón v krajine. Môže nepodpísať niektoré zákony. A aj keď sa ten zákon opätovne schváli, už to nie je jeho zodpovednosť, ukáže, že toto nie je jeho názor. Myslím si, že je to veľmi dôležité.

Ak by sa stala Iveta Radičová prezidentkou, bola by lepšia ako Ivan Gašparovič?

Určite. Pán Gašparovič viackrát ako politik ukázal, kde je jeho srdce a aké má v skutočnosti názory. Už len ten fakt, že bol najbližším spolupracovníkom Vladimíra Mečiara a ako predseda parlamentu schvaľoval všetky najškaredšie momenty, a ešte ich aj svojou činnosťou umožňoval. Dokonca bol aj pri vylúčení poslanca z parlamentu proti svojej vôli. Tento človek podľa mňa udával tón ako vyzerala Slovenská republika v tom čase. Mimochodom, v tých rokoch sme dostali tri medzinárodné demarše, ktoré hovorili Slovensku „nie“ do Európskej únie a

NATO a myslím si, že to samo o sebe stačí k hodnoteniu. Je to predsa ten istý človek, aj keď sa trochu vzdialil od Vladimíra Mečiara, ale neočakávam, že by sa až tak zmenil. Pre mňa, ako hlava štátu, nie je morálnou autoritou. Preto v otázkach ohľadom vnímania demokracie by bola pani Radičová, podľa mňa, omnoho lepšia.

Ako hodnotíte kandidatúru Františka Mikloška?

Fero Mikloško je môj kamarát, s ktorým sme dlhé roky boli spolu v KDH. Ale František Mikloško KDH zradil. Po tom, čo vyhlasoval, že v KDH sa narodil, v KDH zomrie. Že KDH ho po smrti vynešie. Že to bude KDH, ktoré bude vždy v jeho srdci. Ukázal však, že to tak nie je. Odišiel z KDH, zradil ho. Teraz dokonca používa aj vyjadrenia, ktoré nie sú pravdivé a používa temné tóny ohľadom KDH, čo ma mrzí. Ako človek je to v svojej podstate slušný človek, ale myslím si, že ako kandidát nemá šancu na viac ako päť alebo šesť percent a to znamená, že je odsúdený dostratena.

Takže beriete odchod politikov okolo Vladimíra Palka ako zradu?

Samozrejme. Vladimír Palko v istej chvíli nepravdivo tvoril atmosféru, že KDH zlyhalo vo voľbách, čo nie je pravda. Získalo rovnaký percentuálny počet ako v predchádzajúcich voľbách. Hovoril to preto, lebo nadobudol presvedčenie, že prišla jeho šanca stať sa predsedom strany. Podrobil sa normálnej súťaži. Obchádzal okresy, presviedčal. Robil normálnu politiku, aby sa stal predsedom, ale viditeľne nebol natoľko populárny ako si o sebe myslel, že je. Vo voľbách nemal ani tretinu hlasov. Ani medzi voličstvom nemá takú podporu. Ľudia sa jeho strohosti a prísnosti boja. Pod jeho vedením by sa KDH dostalo pod päťpercentnú hranicu. Myslím si, že to, čo teraz urobil, je politická samovražda. Po tom, ako mu skončí mandát, sa stratí aj jeho strana tak, ako iné malé strany.

„Európa ma zmenila. Naučil som sa byť tolerantný,“ povedal Nicolas Sarkozy na pôde Európarlamentu. Zmení české predsedníctvo aj Topolánka s Klausom?

Paroubek odkazuje predsedovi vlády, že mu to počas predsedníctva osladí. Topolánek však vie, že nech sú vyhrážky opozície akékoľvek, ČSSD ako ľavicová proeurópska strana, ostane len pri slovách. Uvedomuje si to aj Jiří „buldozér“ Paroubek. Ako pragmatický politik vie, že ak by počas predsedníctva zboril vládu, jeho partneri v Bruseli by mu to neodpustili.

Tri E

„Je to prestíž pre pár politikov, ktorí jazdia do Bruselu dvakrát za mesiac, a teraz tam budú chodiť dvanásťkrát,“ okomentoval význam českého predsedníctva v televízii Prima Václav Klaus. Navzdory Klausovej mienke faktom ostáva, že Česká republika preberá európske žezlo v náročnej situácii. Okrem vlastných cieľov, ktoré premiér Topolánek zhrnul do „troch E“, čiže ekonomika, energetika a externé vzťahy, pribudne aj časť francúzskej agendy. Predsedanie európskej 27-čke má často iný priebeh, než ten, aký si krajina naplánuje. V prípade Paríža museli pôvodné priority ustúpiť riešeniu rusko-gruzínskeho konfliktu a finančnej krízy. Česi zdedia po Francúzoch nedoriešené Gruzínsko, balík ambiciózných klimaticko-energetických opatrení, kosovské problémy a, v neposlednom rade, aj vyjednávanie nových podmienok, za ktorých Írsko ratifikuje Lisabonskú zmluvu. Pred českou zahraničnou politikou stojí niekoľko veľkých výziev. Najväčšou je aprílový summit s Barackom Obomom a nová vlna transatlantickej spolupráce, ktorú americký prezident avizuje. Dôležitý bude aj postoj k novej vlne násilí na Blízkom východe a s ním spojeného prvého summitu EÚ - Izrael. Achillovou päťou je tradične energetika. Mirek Topolánek sa preto podľa vlastných slov chce zasadiť o vybudovanie plynovodu Nabucco, ktorý by viedol zo strednej Ázie a obišiel pritom Rusko. Úspech, či neúspech predsedníctva však podľa predsedu Európskej komisie Josepha Barossa, predurčí najmä schopnosť Prahy „kormidlovať von z ekonomickej krízy.“

EU2009.cz

Päť rokov po svojom vstupe do zjednotenej Európy ju bude riadiť druhá postkomunistická krajina v histórii. Kým Slovensko čaká podobný osud až v roku 2016, české predsedníctvo EÚ je od januára skutočnosťou.

To, že sa čosi podobné deje práve teraz, a práve Českej republike, vyvoláva v radoch paneurópskych politikov dlhodobo kritické postoje. A treba dodať, že oprávnené. Európsku 27-čku povedie krajina, ktorá ako jediná doposiaľ o ratifikácii Lisabonskej zmluvy nehlasovala. Povedie ju krajina, ktorej prezident Úniu a jej symbolmi pohrda. A do tretice, povedie ju krajina, ktorá navzdory vlastným transatlantickým záväzkom nepredĺžila svojej misii v Afganistane mandát.

Decembrový výprask

Topolánkov kabinet zastihla diagnóza, ktorú mal vo svojom chorobopise zapísanú už od svojho vzniku.

Vláde, ktorá od začiatku stála na podpore dvoch prebhelíkov z ČSSD, jednoducho došiel dych. Po tom, čo jeden zo „zradcov“ zložil svoj poslanecký mandát a šesť koalíčných rebelov začalo hlasovať podľa svojej vôle, bolo otázkou času, kedy sa misky váh priklonia na stranu Jiřího Paroubka. A stalo sa tak na poslednej schôdzi poslaneckej snemovne v tomto roku. Sociálni demokrati silou pretačili zrušenie zdravotníckych poplatkov – vlajkovú loď reforiem súčasnej garnitúry – a hlasovanie spojili s nepredĺžením mandátu českých vojsk v Afganistane. Na exemplárnom výprasku nič nemení ani fakt, že poplatky ešte môže zachrániť Senát, v ktorom má ODS stále prevahu. Topolánkov kabinet už nie je schopný plniť svoj program a na ďalšie reformy môže zabudnúť.

Pokoj zbraniam

Rokovania o vzájomnom neútočení počas českého predsedníctva začali medzi Jiřím Paroubkom a premiérom Topolánkom už v októbri. V polovici decembra sa osobne zaangažoval aj prezident Václav Klaus. Bez výsledku. Jednania skončili kvôli požiadavkám ČSSD na mŕtvom bode a cez médiá

Eurošatky, eurokravaty, eurochlebičky

Postarať sa o rozmazaných úradníkov či nakrmiť 1300 hladných novinárov. Aj také sú povinnosti predsedníckej krajiny EÚ.

Viesť európsku 27-čku nie je lacná záležitosť. Praha vyčlenila na polročné predsedníctvo predbežne 130 miliónov eur. Česká republika investuje do svojho imidžu viac ako Slovinsko (65 miliónov), Fínsko (75 miliónov), ba dokonca predstihne aj svojho večného rivala Rakúsko (85 miliónov). Najväčším „euroinvestorom“ za posledné dva roky je však podľa údajov Asociácie pre medzinárodne vzťahy Francúzsko, ktoré svoje predsedníctvo vyvážilo bežnými dvostovými miliónmi eur. Krajina galského kohúta si svoju polročnú hegemoniu vychutnala vo veľkom štýle. Namodro vysvietená Eiffelova veža ozdobená žltými hviezdami vyprovokovala tamojších újnjých skeptikov, ktorí vládu obvinili zo znevažovania národného symbolu.

Osladia im to

O bruselskom byrokratickom aparáte sa často hovorí, že je rozmazaný. Počas slovenského predsedníctva sa vraj niektorí úradníci sťažovali na „nudu“. Slovinci totiž vybudovali nové kongresové

centrum a v ňom sa konali všetky stretnutia ministrov aj úradníkov. Praha sa rozhodla aparátnikom život spestriť. Zasadnutia, jednania a konferencie sa budú konať na deviatich miestach po celej republike. Špeciálny program „vymyslel“ Úrad vlády aj pre manželky ministrov členských štátov.

Hladní ueuronovinári

Pre zabezpečenie plynulého chodu českého predsedníctva musela štátna správa prijať 400 nových úradníkov, nakúpiť 31 tisíc kravát, 13 tisíc šatiek a 150 tisíc propagačných pier. Osobitnú položku, ktorá má v rozpočte každej predsedníckej krajiny svoje opodstatnenie, tvoria tzv. novinárske „chlebičky“. V Únii je pravidlom, že majú všetci novinári zabezpečený obed. A nie obyčajný. Bruselský mediálny komplex tvorí 1300 stálych korešpondentov z celého sveta.

Euroeiffelovka. Francúzi si svoje predsedníctvo vychutnávali.

TEXT: Martin Koleják
FOTO: www.lidovycz

TEXT: Martin Koleják
FOTO: flickr.com

Každoročne

Každoročne, v dňoch zatvárania dverí za starým rokom a predčasne radostnom vítaní toho nového (my konzervatívci sa domnievame, že nie vždy to, čo je nové, je aj lepšie), denníky a týždenníky vydávajú špeciálne prílohy. Bilancovanie, prognózy, udalosti, osobnosti a antiosobnosti...

Každoročne bilancujem aj ja. O svojich záveroch nikdy nepíšem. Veď načo? Tým, o ktorých si seba isto myslím, že ich to zaujíma, teda mojej manželke a kamarátom od piva, to môžem povedať osobne. Tentokrát robím výnimku. Takže, koho považujem za osobnosť roka 2008?

Každoročne, teda aspoň počas posledných rokov, dospejem vždy k rovnakému menu. Benedikt XVI. Vôbec nie preto, že som veriaci. Nakýdám do svojho, ale prichádza chvíľa verejného sebaodhalenia. Keď som v oný deň začul po slovách *Habemus papam* meno Joseph Ratzinger, kútikom úst som utrúsil: *To hádam nie...*

Každoročne si vyčítam svoju vtedajšiu skepsu. Benedikt XVI. sa osvedčil. Globalizovaný svet našiel svojho lídra. A zahŕňajúci Západ (v tomto sa, pre niektorých prekvapivo, zhodujem s moslimskými hlásateľmi nových zajtrajškov) svoje svedomie. Veď kto iný? Bush? Pan Ki-Moon? Sarkozy? Ahmadinežád? V čom si Ratzinger zasluhuje absolútorium? Aj tí, ktorí s jeho názormi nesúhlasia, s ním radi diskutujú. Opýtajte sa nemeckého filozofa Jürgena Habermasa či islamského intelektuála Arefa Aliho Nayeda.

Každoročne si vyberám aj slovenskú top osobnosť. Každoročne je ňou moja manželka. Tento rok však získala tvrdú konkurenciu. Našu dcéru Sofiu. Všetkým v už rozbehnutom novom roku želám veľa múdrosti!

Imrich Gazda

Na západe nič nové, východ hlási ochladenie

V politickom kotle Ukrajiny to stále vrije. A to v období, keď by mala teplom radšej šetriť. Bez miliárd nebudú kohútiky Gazpromu kikirikať večne. Problémy so splácaním dlhov za ruský plyn vyhrocujú vzťahy oboch štátov a do pozoru stavajú i ostatné krajiny Európy.

V novembri 2008 nariadil Alexander Medvedev - zástupca výkonného riaditeľa Gazpromu - aby plynárenský podnik vymáhal od Ukrajiny dlhy vo výške 2,4 miliardy USD. Dočkali sa úhrady približne 1 mld. USD. Závazky však treba splácať podľa zmluvných podmienok. V opačnom prípade Kyjev riskuje, že sa kohútiky Gazpromu zavrú.

Pred Gazpromom sa trasie aj Únia

Situácia, v akej sa Ukrajina nachádza, máta i ďalšie európske štáty. Koncom decembra Kyjev pripustil, že dlh v zmluvnom termíne pravdepodobne nespláti. To by mohlo nepriaznivo ovplyvniť januárové rokovania o kontrakte na rok 2009. Zmluvu môže totiž podpísať len v prípade, že splatí dlh v plnej výške. Ako uviedol hovorca Gazpromu Sergej Kuprianov, s pozastavením plynu je to tak 50 na 50. V krajnom prípade sa však nebude triasť od zimy len Ukrajina, ale s ňou i ďalšie európske krajiny. Nie v rámci solidarity, ale preto, že v súčasnosti pochádza štvrtina európskej spotreby plynu z Ruska a z nej až 80 percent dodávok prúdi potrubiami Ukrajiny. Výkonný šéf Gazpromu Alexej Miller listom upozornil

západoeurópskych odberateľov, že kvôli sporu môže dôjsť k prerušeniu dodávok. Pred rizikom varovala rada spoločnosti aj Európsku komisiu.

Kríza je v tom nevinne

V porovnaní s ostatnými odberateľmi čerpaľa vlní Ukrajina plyn za polovičnú cenu. Gazprom ale v kontrakte na rok 2009 ráta so zvýšením cien dodávok. Vlní sa ukrajinská premiérka Tymošenková a jej náprotivok Vladimir Putin dohodli, že bude Ukrajina odoberať plyn za trhovú cenu, čo je približne 500 dolárov za tisíc metrov kubických. Ako sa zdá, Kyjev má problémy so splácaním už pri súčasnej cene 180 dolárov. Ide pri tom už o štvrtý vzájomný spor za posledné štyri roky. Neschopnosť krajiny splácať dlhy očividne nepramení len zo svetovej finančnej krízy.

Ohreje nás Severný prúd?

Tranzit ruského plynu pre Európu cez ukrajinské územie je teda neistý. Jedným z riešení je výstavba nových plynovodov Severný prúd (Nord Stream) a Južný prúd (South Stream), spolufinancovaných Úniou a Ruskom. Práve Severný prúd, ktorý by obišiel Ukrajinu má zásobovať krajiny Západnej Európy. Pôvodný termín spustenia prvej línie plynovodu už v roku 2010 je nereálny. Množstvo municie na dne Baltického mora spôsobilo zmenu pôvodnej trasy a jeho predĺženie. Projekt spomaľujú aj odmietavé postoje Poľska a pobaltských krajín. Ako však vyhlásil ruský premiér Putin, „Európa sa musí rozhodnúť, či tento plynovod potrebuje, alebo nie.“ Čo v preklade znamená uvedomiť si, že táhá za kratší koniec.

Slovensko v priazni Gazpromu

Zdá sa, že nás ukrajinský osud v dohľadnej dobe nečaká. Po zdĺhavých rokovaniach je už rok v platnosti nová zmluva, ktorá Slovensku zabezpečí dodávky plynu na 20 rokov.

Koncom minulého roka podpísal Slovenský plynárenský priemysel (SPP) a Gazprom export zmluvu o dodávkach zemného plynu na obdobie 20-tich rokov. Podľa plynárenského gigantu je Slovensko „spolahlivým obchodným partnerom a strategickým partnerom pre transport zemného plynu do západných krajín Európskej únie“.

Po dvojročných rokovaniach dospeli k dohode obe strany a SPP nakúpi počas dvoch desaťročí 130 miliárd kubických metrov ruského plynu. Zároveň Eustream - dcérska spoločnosť SPP - prepraví našim územím bilión metrov kubických plynu do ďalších európskych krajín. „Toto je dôležitý míľnik pre obe strany a sme presvedčení, že sme dosiahli uspokojivý obchodný kompromis“, opísal dohodu Alexander Medvedev, generálny riaditeľ spoločnosti Gazprom export.

Ruský plynárenský gigant je na trhu len 15 rokov a jeho minuloročné zisky sa vyšplhali na 695 miliárd rubľov. Svojimi dodávkami pokrýva štvrtinu európskej spotreby plynu a z celkovej ruskej produkcie má pod taktovkou približne tri štvrtiny. Kritici ho obviňujú z „plynárenskej diplomacie“, keďže viac než 50 percent jeho akcií patrí Kremľu, poukazujúc pri tom na prípad Ukrajiny.

Gazprom ešte nedosiahol plnoletosť a už má pod palcom štvrtinu európskych krajín.

Aký bol rok 2008?

Za rokom 2008 sa definitívne zavreli brány a my sa môžeme tešiť na to, čo nám prinesie (nový) rok 2009. Ešte predtým, ako definitívne zahodíme kľúč odo dverí 2008, si podme zaspomínať, čo sa za nimi ukrýva.

2008: Koniec feudalizmu v Európe

Dočkali sme sa. Európa v minulom roku konečne opustila lénny systém a vykročila v ústrety budúcnosti, pokroku a rozvoju!

V januárovom referende sa obyvatelia britského ostrova Sark rozhodli, že správu vecí verejných prevezmú od najväčších vlastníkov pôdy, ktorí ostrov spravovali posledných 450 rokov, a vložili ju do rúk 28 poslancov parlamentu. Tých si volili z 57 kandidátov v decembrových prvých demokratických voľbách. Zúčastnilo sa ich viac ako 87 percent ostrovanov. Prechod od lénneho systému k parlamentnej demokracii si zaslúži pozornosť už len preto, lebo malý ostrov ležiaci v Lamanšskom prielive bol posledným európskym územím, kde ešte v 21. storočí fungoval feudalizmus.

Už v roku 1565 odovzdala anglická kráľovná Alžbeta I. ostrov Sark do rúk feudálneho pána. Jeho potomok je do dnešného dňa privilegovaný, a ako jediný môže na ostrove vlastniť holuby a nevykastované psy. Od každého z takmer šesťsto poddaných dostáva navyše jednu sliepku ročne. Niektoré sarkské zákony sú rozhodne zaujímavé. Na ostrove je, napríklad, zakázané používanie áut. Povolené sú len traktory, ľudia preto využívajú bicykle a kone. Vlastný dom si môže na ostrove postaviť len ten, kto tam žije aspoň pätnásť rokov. A akoby to nestačilo, podľa miestneho nariadenia môžu v stredu poobede muži biť svoje ženy - ale iba palicou, ktorá nie je širšia ako jeden palec. Ostrov nemá prístavciaciu plochu, vodovodnú ani kanalizačnú sieť. Zahraničnú politiku a

bezpečnosť mu zabezpečuje Londýn – hoci Sark má vlastnú, štyridsaťčlennú armádu vyzbrojenú mušketaми. Tá mu, koniec koncov, pomohla v roku 1991, kedy sa nezamestnaný francúzsky jadrový fyzik s poloautomatickou zbraňou pokúsil o inváziu. Vraj ho zatkli, keď si na lavičke vymieňal zásobník.

Nefajčiarsky raj

K významnému kroku sa v uplynulom roku odhodlal aj tichomorský ostrov Niue. Je to najmenší štát s vlastnou vládou, vzdialený stovky kilometrov od civilizácie. Jeho obyvatelia sa môžu pochváliť takmer nulovou kriminalitou a skutočnosťou, že od augusta 2008 má každé tamojšie dieťa vlastný notebook. Aj napriek tomu ostrovu Niue hrozí,

že sa z neho vystahuje takmer pätina z 1600 obyvateľov.

Príčinou je pripravovaný úplný zákaz fajčenia na celom ostrove, ktorý navrhuje tamojší minister zdravotníctva. Choroby spojené s fajčením údajne silne zafažujú ostrovny rozpočet a tento deficit nedokáže pokryť ani daň z tabakových výrobkov. Ak by sa tento ambiciózný plán podarilo presadiť, Niue by sa stal prvým nefajčiarskym ostrovom sveta.

Hoci majú predstavitelia ostrova obavy z úbytku obyvateľov, povest nefajčiarskeho raja by mohla zvýšiť počet turistov. Tabaková lobby sa navyše obáva, že by sa tento trend mohol časom rozšíriť aj inde.

Kiežby...

N
11

Bez svokry so zdravším srdcom

Bojíte sa cukrovky, srdcových chorôb alebo vysokého krvného tlaku? Máme zaručený liek na to, ako úspešne predísť týmto civilizačným chorobám. Vystahujte svoju svokru z bytu. Možno aj z mesta.

Skupina vedcov podrobila všeobecné presvedčenie o škodlivosti prítomnosti matiek našich drahých polovičiek v spoločnej domácnosti vedeckému skúmaniu. Na testoch sa zúčastnilo takmer stotisíc dobrovoľníkov. A zlé predtuchy sa potvrdili.

Teraz už nemusíte svojich manželov či manželky presvedčať nepodloženými argumentmi, že ich mamičky v domácnosti nerobia dobrotu. Po štrnástich rokoch skúmania, bádania a preverovania dali vedci zlým predtuchám a dohadom vedeckú pečať opodstatnenosti. Je to potvrdené – spoločný život so svokrou je zdraviu škodlivý.

Zhoršenie zdravotného stavu je spôsobené najmä zvýšeným stresom. Z prítomnosti svokry pociťujú tak ženy, ako aj muži, vyššie stresové zaťaženie, ktoré vyplýva z viacerých úloh, ktoré musia vykonávať. Podľa výsledkov vedeckého skúmania sú ženy žijúce v široko rozvetvenej rodine dva až trikrát náchylnejšie na ochorenia srdca.

Podľa prieskumu je ideálnym modelom spoločná domácnosť len s deťmi. Tie sú síce veľmi veľkou fyzickou aj psychickou záťažou, zároveň však prispievajú k šťastnému rodinnému životu. Na rozdiel od matiek. Našich či našich polovičiek.

N
11

Veda: Boj proti nadúvaniu kráv

Výzvou do budúcnosti je zvýšenie duševnej pohody kráv a zníženie skleníkových plynov, tvrdia vedci.

Vo svete vedy pokračoval v roku 2008 boj proti globálnemu otepľovaniu. Ten sa v nemalej miere zameriaval na produkciu skleníkových plynov v poľnohospodárskych farmách. Podľa OSN ich totiž produkujú viac ako autá. Najviac k tomu prispieva hovädzí dobytok, ktorý doslova grganím a prde- ním vylučuje štyri percentá skleníkových plynov v podobe metánu a oxidu dusného. Ide o seriózny problém a akákoľvek redukcia by bola, podľa vedcov, významná v znižovaní globálneho otepľovania.

V Argentíne, kde chovajú 55 miliónov kusov dobytky, chcú pripraviť krávam špeciálnu diétu. Vo Švajčiarsku pridávajú do krmiva tabletky, ktoré znižujú nafukovanie. Nemeckí vedci zas testujú pilulky, ktoré v kombinácii s diétou a prísny časovaním kŕmenia zmenia kravy na elementy menej škodlivé voči klíme. Pilulka rozloží metán v žalúdku a kravy ho využijú na výrobu glukózy. Navyše, liek by mal umožniť aj vyššiu produkciu mlieka.

Jediným nedostatkom tejto tabletky je jej veľkosť páste. Bude nepochybne ťažké presvedčiť kravy, aby ju prehltili. Vedci však tvrdia, že takáto veľkosť je nevyhnutná, keďže pilulka (či skôr pilula) sa má rozpúšťať pomaly a uvoľňovať aktívne prvky niekoľko mesiacov. „*Nášim cieľom je zvýšiť duševnú pohodu kráv a znížiť emisie skleníkových plynov,*“ tvrdili médiám nemeckí vedci.

Duševná pohoda kráv, to je výzva do budúcnosti! Vyslanie človeka na Mars je oproti tomuto „šuvix“! Ani slovenskí vedci však nezaháľajú. V Geomagnetickom observatóriu v Hurbanove napríklad zistili, že najviac porušené geomagnetické pole v Bratislave je v

okolí parlamentu a hradu. Tieto poruchy môžu spôsobiť u ľudí náhlu indispozíciu, ktorá môže vyústiť napríklad do nehody. Tento poznatok vsvetľuje mnohé o našom zákonodarnom zbere. Najviac porušené je magnetické pole pri tzv. magnetických búrkach. Spôsobuje ich silná slnečná erupcia a vznikajú v priemere raz za štvrtok. Človek ich neregistruje, ale dajú sa zmerať. Najväčšia magnetická búrka dvadsiateho storočia bola údajne v marci 1989, silná búrka bola aj 17. novembra 1989. Ako počas roka informovali médiá, vedci skúmali magnetické pole aj v súvislosti s narodením štátnych činiteľov. Napríklad premiér Robert Fico sa narodil v čase absolútneho magnetického pokoja. Zaujímavé a neuveriteľné zároveň.

Vedci tvrdia, že magnetické pole je pre život na našej planéte nevyhnutné. Vytvára totiž ochranný štít voči kozmickému žiareniu. Ak by nejstvovalo, život na Zemi by sa skončil. Magnetické pole ovplyvňuje signál telefónov, počítačov či televízorov. Najväčšie magnetické poruchy na Slovensku sú v okolí Banskej Štiavnice, pretože sú tam rudné bane.

2
11

Rozprávka na 30 sekúnd

Vitajte v krajine majestátnych hôr, hlbokých údolí a okúzľujúcich zámkov. Zamilujte sa do nedotknutej prírody, ktorá na vás čaká v srdci Európy. Objavte zázrak, skutočnú rozprávku.

Slovenská agentúra pre cestovný ruch (SACR) zabezpečila v lete tohto roku výrobu a distribúciu nového propagačného spotu s podtitulom „Slovensko – rozprávková krajina“. Hlboký, nenapodobiteľný barytón Dona LaFontaina, autora najznámejších hollywoodskych filmových trailerov, predstavuje Slovensko počas tridsiatich sekúnd, ako najnovší

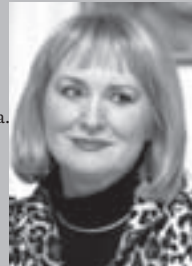
kasový trháč. Autorom textovej predlohy klipu bol Kamil Peteraj a na režisérsku stoličku si zasadla Vera Wisterová. Autorom polminútového snímky sa dostalo uznania na medzinárodnom festivale Tourfilm, ktorý sa konal v októbri. V kategórii turistických filmov bolo Rozprávke krajiny udelené tretie miesto. Spot, natočený v piatich jazykových mutáciách, už premiérovodovysielali na najväčšom športovom kanáli Eurosport či americkej CNN.

2
11

Návraty roka

Hlásateľky sú späť

Tento rok sa na slovenské obrazovky, okrem iného, vrátil fenomén, na ktorý už väčšina obyvateľstva aj zabudla. Hlásateľky. Nová televízna stanica Joj Plus vrátila na slovenské televízne obrazovky panie, ktoré oboznamujú divákov s ďalším programom. Do vysielania sa tak vrátila Ada Straková, Nora Beňačková a pripojila sa k nim aj Soňa Müllerová. K projektu hlásateľky sa vrátila už aj verejnoprávna STV. V Slovenskej televízii však dostali priestor len na Vianoce.

Návrat nádeje

Po šiestich rokoch sa na lavičku trénera hokejovej reprezentácie vracia Ján Filc. Muž, ktorý privedol slovenských hokejistov k historickému zlatu z Majstrovstiev sveta v roku 2002, bude tím trénovať najbližšie dva roky. Počas nich bude viesť našich hokejistov na šampionátoch vo Švajčiarsku a Nemecku, neujde mu ani Zimná olympiáda vo Vancouveri.

Návrat brontosaura

Jedna z postáv nežnej revolúcie, bývalý premiér a bard českej politiky, sa v lete tohto roku oficiálne vrátila do verejného života. V júni bolo na ministerstve vnútra zaregistrované OZ Priateľov Miloša Zemana, ktorého cieľom je „*kultivácia politickej scény a šírenie Zemanových názorov a postojov*“. Napriek tomu, že si bývalý premiér publicitu užíva a na otázky novinárov odpovedá v inotajoch, zakladatelia občianskej iniciatívy sa netaja tým, že ich cieľom je Zemanova kandidatura na post hlavy štátu v roku 2013.

Vážený pán premiér

„*P.S., aby sme nezabudli. Tá sviňa, ktorú pre vás furt chováme...*“ Listy občanov Horného Výplachu adresované predsedovi vlády sú späť. Rasto Piško sa svojou korešpondenciou opäť prihovára celému národu na portáli Pravda.sk. Ako inak, vždy reflektujú aktuálne politické dianie: „*Už aj u nás sa objavili prejavy nacionalizmu. Neznámy provokátor zmazal dvojjazyčné názvy na toalete, takže už nemáme wc, ale zas len hajzel.*“

Čísla roka

0 je rekordná sledovanosť najnovšieho tretieho kanálu Slovenskej televízie. STV je športová stanica, ktorá odštartovala svoje vysielanie počas Letnej olympiády. Od jej skončenia má však katastrofálnu sledovanosť. Tento špás stál 91 miliónov zo štátneho rozpočtu.

2 topánky – pravú a ľavú, ktoré hodil na tlačovej konferencii po Georgovi Bushovi iránsky novinár. „*To je bozk na rozlúčku, ty pes,*“ kričal útočník pred tým, než ho ochranka zneškodnila. Hodiť po niekom topánku, je v moslimskom svete symbolom najväčšieho pohľadania.

30,1260 je podľa redakcie Zumagu jednoznačným číslom roku 2008. Je hádam zbytočné k nemu čokoľvek dodávať, poznáme ho všetci. (Pre istotu však predsa len upresníme – 30,1260€ metrov, to je výška, do ktorej chrlí vodu jediný slovenský gejzír v Herľanoch pri Košiciach.)

1292 hlasovaní vynechal tento rok v Národnej rade jej najväčší absťentér Ľuboš Michel. Bývalý futbalový rozhodca už pre svoju dochádzku prišiel o dva poslanecké platy. Svoju zaneprázdnenosť zdôvodňuje manažérskym postom v ukrajinskom futbalovom mužstve Šachtor Doneck.

3939 je najnovší rekord v počte Mikulášov na jednom mieste. Ľudkovia v červených plášťoch, čiapkách a s bielymi bradami rozdávali darčeky v Bukurešti. Rumunskí Mikuláši tak porazili rekord taiwanského hlavného mesta Tchaj-pej.

20 000 to je suma, ktorá u nás na Univerzite znamená vzdelanie. Platia ju nielen študenti, ktorí sú na Univerzite dlhšie, ako je štandardná dĺžka štúdia, ale aj tí, ktorí študujú na inej vysokej škole alebo absolujú druhý odbor na tej našej. Všetci rovnako, bez rozdielov.

7 miliónov slovenských korún sa vmestí do igelitovej tašky z Tesca. Dokázal to poslanec Milan Urbáni, ktorý takúto čiastku preniesol do centrály HZDS v dvojitej igelitke od dôchodcu Rudolfa Trávníčka. Podľa HZDS boli nezákonné dary vrátené. Či je tomu skutočne tak, je dodnes nejasné.

Chudý d'alej doletí

Ak spolu s batožinou vážite do 90 kg, letecká spoločnosť Derrie-Air je pre vás ako stvorená. Svoje služby totiž ponúka podľa hmotnosti cestujúceho.

Reklama na túto leteckú spoločnosť sa objavila tento rok v dvoch Philadelphských denníkoch. Objednala si ju mediálna agentúra, ktorá takýmto spôsobom chcela zistiť vplyv printovej reklamy na ľudí.

Ľudia vymyslenej reklame viac-menej uverili. A, pochopiteľne, rozdelili sa na dva tábory. Nad a pod 90 kilogramov s batožinou. Fanúšikovia McDonaldiv a iných fastfoodov sa urazili a pobúrili. Rátači kalórií a kilojoulov sa, naopak, potešili, že sa konečne nebudú musieť tlačiť v lietadle s obéznejšími spolucestujúcimi.

Reklama to bola vcelku úspešná. Zmerala účinky printovej reklamy na obyvateľov jedného amerického mesta a zároveň dokázala proti sebe poštvať všetkých.

TEXT: Simona Mišunová
FOTO: macfrickins.com

Zimbabwianski milionári

Niektoré krajiny urobili v roku 2008 krok vpred a opustili feudálny spôsob vládnutia. Iné sa naopak neubránili a vracajú sa vo vývoji späť. Zimbabwe sa v tomto roku vracia k výmennému obchodu. Po mesiacoch pretrvávajúcej finančnej krízy sa ekonomika v Zimbabwe absolútne zvrátila. Inflácia sa vyšplhala na viac ako 200 miliónov percent. Centrálna banka zaviedla päťdesiat, sto aj dvesto miliónov bankovky. Počet milionárov sa tak v krajine neúmerne zvýšil. Načo sú im však milióny zimbabwských dolárov, keď nemajú žiadnu hodnotu? Sto miliónov je približne 14 dolárov. Na čiernom trhu ich vymeníte len za jeden. Čo je horšie, s infláciou sa priamo úmerne zvyšujú aj ceny potravín. Za sto miliónov si Zimbabwskí milionári nekúpia ani bochník chleba. A tak

prechádzajú na výmenný obchod. Svoje výplaty mňajú hneď, ako sa to dá, pretože v priebehu hodiny môžu mať oveľa nižšiu hodnotu. Mnohokrát však nemajú ani za čo utrátiť svoje ťažko zarobené milióny. Vzbúrení vojaci totiž rabujú obchody po celej krajine. A tak pre obyvateľov neostávajú potraviny. Ekonomická kríza ničí Zimbabwe od roku 2000, kedy prezident Robert Mugabe začal zberať pôdu beloškým farmárom. Rozdelil ju svojim prívržencom, tí s ňou však nevedia hospodáriť. V krajine panuje hlad. Dnes je na pokraji kolapsu. Jej situáciu ešte zhoršuje stále sa rozširujúca epidémia cholery. Odhady hovoria o 560 obetiach a viac ako 12 500 nakazených. Nemocnice nezvládajú situáciu, a keďže personál dlhodobo nedostáva plat, vyhlásil štrajk. Choroba už prekročila hranice Zimbabwe a prenikla aj do susedných štátov. Chorera zaznamenali už aj v Južnej Afrike, do ktorej sa dostala riekou Limpopo, ktorá je prirodzenou hranicou so Zimbabwe.

TEXT: Veronika Foltentová

Médiá: Teraz začína 21. storočie

Americký časopis Esquire prišiel v minulom roku s revolučnou myšlienkou a spôsobom tlače. Po prvýkrát v histórii uviedli v októbri na trh výťažky s takzvanou „elektronickou obálkou“. O čo ide? Asi tri milimetre hrubá predná stránka časopisu pracuje na podobnom princípe ako monitor počítača. Ako sa píše na stránke Hospodárskych novín, táto technológia využíva atramentové mikrokapsule, ktoré sú kontrolované elektronicky, čo umožňuje meniť viac druhov titulkov a dokonca animácie. Túto, nie lacnú, technológiu predviedol časopis Esquire pri príležitosti 75. výročia svojej existencie.

Práca na tejto obálke sa začala už v roku 2000, keď v Číne, podľa návrhu šéfredaktora Davida Grangera, začali vymyšľať malú baterku, ktorá titulku zásobuje energiou na tri mesiace. Ostatok časopisu zostáva naďalej v tlačenej verzii. Tento malý krôčik k revolúcií v printových médiách sponzorovala spoločnosť Ford, ktorá si zaplatila celostránkovú inzerciu hneď na druhej strane - taktiež na elektronickom papieri. Cena tejto inzercie nebola zverejnená, ale odhaduje

sa na niekoľko sto tisíc, možno až milión amerických dolárov. Očakáva sa, že do piatich, možno desiatich rokov sa táto technika rozšíri podobne ako mobilné telefóny alebo internet. Možno aj preto sa Esquire nebál uviesť svoju novinku so sloganom: „*Teraz začína 21. storočie!*“

TEXT: Veronika Matejová
FOTO: imageshack.us

Ψ

Psychologické okienko

Na otázku, ktorú sme nikdy nezverejnili, nám na redakčný e-mail prišla táto odpoveď:

V hypermarketoch vykupili všetky konzervy fazule a šošovice. Dokonca sa nedajú tieto suroviny kúpiť ani v surovom stave. Súvisí to s plynovou krízou?

KATKA 21

Milá Katka, k odpovedi na túto otázku musíme pristupovať interdisciplinárne a disciplinovane. Po porade s odborníkmi z Centra pre redukciju skleníkových plynov a analytikmi z Národného centra pre jadrový dozor sme zistili, že bioplyn sa, podľa nich, stáva energetickou surovinou budúcnosti. Hneď po pálení pandráv chrústa. Mnohí Ružomberčania, v strachu z nedostatku plynu z Ruska, teda vzali plynovú spravodlivosť do vlastných rúk.

V prostredí svojich tráviacich traktov a traktátov, za pomoci kyseliny chlorovodíkovej a pepsínu, spaľujú semená šošovice a fazule. Ide o exotermickú reakciu, v ktorej reaktanty nepriamo sublimujú na produkty vo forme metánových šarkanov vypúšťaných (bez povrázku) do vopred pripravených plynových bômb. Pozor, nie do radiátora. Radiátory totiž odvodušňujeme, nie zavzdušňujeme.

Takto na kolene podomácky pripravené plynové zásobníky majú mnohoraké využitie. Len námatkovo. Kremnícki a Jáchymovskí baníci si ich pochvaľujú pri pučení permoníkov. V Trenčianskych Tepličkách objavili ich uzdravovacie účinky a zavádzajú ich do bahenných ozdravných perličkových kúpeľov. Ambulantným stomatológom preplácajú poisťovne po novej kategorizácii liekov túto zázračnú novinku ako lacnejšiu formu rajského plynu. Združenie nespravodlivo plešatých vybavilo všetkých svojich členov kaserňami vyrábanymi na báze, už spomínaných, metánových šarkanov.

Takže áno, nedostatok zásoby strukovín sú spôsobené plynovou krízou. Avšak podľa našej mienky, je tento problém dočasný. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví totiž zistil, že pri vyššie spomenutej príprave zmesí metánu vzniká znečistenie, ktoré vedie k výraznej kontaminácii prostredia. Podobný prípad bol pred 473 dňami pozorovaný na tichomorskom Žitnom ostrove. Medzinárodné organizácie si mysleli, že išlo o útok teroristov s nervovým plynom SNS. Avšak po hlbšom prešetrení sa ukázalo, že išlo o prípad neodbornej a chamtivej prípravy bioplynu zo strukovín. Ministerstvo životného prostredia preto v týchto dňoch prichádza s legislatívnym návrhom zákona, ktorý má zakázať výrobu podomácky vyrobených plynových zásobníkov. Nádejame sa, že v najbližšej dobe sa šošovica a fazuľa opäť vrátia na pulty obchodov.

O talente

„Pamätajte, že kto píše pre hlupákov, nájde vždy široký okruh čitateľov.“

(Lev Nikolajevič Tolstoj, okolo roku 1900)

Na Slovensku sa začalo dariť talentom

Odrazu. Niekomu však viac ako ostatným, lebo každý nedostal rovnako. Jeden dostal päť talentov, iný jeden... To by bolo normálne. Abnormálna je však hierarchia a spôsob ich zúčtenia. A to sa postupne dostávame od posolstva Majstra niekde mimo, kde ide práve o praktiky ich znásobenia. O jednej z nich vie, pravdepodobne, minister financií. Mám na mysli niektoré pochybné prevody. Zvlášť tie pred stanovením konverzného kurzu. Lebo spôsobov „znásobenia talentov“ je niekoľko a niektoré z nich sú veľmi výnosné. Ide však o verejné tajomstvo, keď minister verejnosti iba odkáže: „Poradím sa s právnikom.“ Poradte im a poradte sa. Daňoví poplatníci to ocenia. Ak chýba talent obhájiť sa na „tlačovke“, odvolanie sa na právnika býva istejšie. Len či konečný úrok nie je privysoký... Prestalo sa počítať v miliónoch, ide o miliardy. Talent – Tipos.

„Talent človek buď má, alebo nemá.“

Jednoduchá definícia televízneho režiséra Petra Hudačka. V bežnom chápaní by sme mohli povedať, že talent je niečo, čo na človeku oddivujeme vidiac, že je niečím výnimočný. Výnimočný v pozitívnom zmysle. V opačnom chápaní talent ubíja. Rovnako, ak ho má a prejaví politik. Uráža tým aj za Dunajom, vzbudzujú extrémizmus začínajúci v tupých hlavách, valiacich sa do ulíc spolu s vlnkou s pochybným znakom. Politik svoj talent zakopal. Zatiaľ sa ho nik nepýtal prečo. Mal aspoň ten jeden? Dostal ho predsa každý!?! Možno aj väčšina študentov. Pravdepodobne i tí, ktorí sa boli pozrieť v škole „aspoň“ niekoľkokrát. Dá sa potom ešte hovoriť o študentoch v pravom zmysle

slova? Snaha pomôcť im rásť býva často chápaná ako prehnáný nárok či požiadavka. Ostáva iba prežiť a nie žiť svoje študentstvo. Pokiaľ je bezplatné. V úsilí vyučujúceho, primäť k sebazdokonaľovaniu, študent prepadne strachu pred skokom z výšky. Záchranou býva, pokiaľ ide o písaný prejav, len niečo rýchlo skopirované, kde chýba vlastný názor. Nebadať talent, skôr „šikovnosť“. A takto obdarení pokračujú vo svojej činnnej nečinnosti i naďalej. Našťastie nie všetci...

Študent, ktorý sa snaží prežiť každý deň naplno!

Jeden z kolegov dopĺňa toto konštatovanie svojším: „Je to jeho psia povinnosť“. Vo väčšine prípadov asi platí - čo je zadarmo, to si nevážim. Prišiel mi na um americký vysokoškolský systém. Niekoľko študentov okolo vyučujúceho. A prednáškové bloky trvajúce niekedy takmer do noci. Oneskorenec sa ponáhla, nesie v ruke knihu, dve. Ide, lebo platí, inak by študovať nemohol. Ak niekto zažil atmosféru niektorej zo svetových univerzít, môže porovnať. Kolumbijská univerzita v New Yorku nemá len svoje meno. Má viac. Rovnako, ako aj tá v Ružomberku. Všetko je však o nás...

Ak človek tuší jej poslanie, nedokáže zahodiť ponúkané. Istá skúsená osoba mi nedávno povedala, že je určite dobre zažiť a získať skúsenosť i za hranicami. No ak si uvedomí, že práve potom ho potrebuje generácia čakajúca na radu či vedomosť, zisťuje aký zmysel to všetko malo. Generácia s talentom čaká talent...

TEXT: Ján Hacek
FOTO: archív autora

Súmrak

Kino premiéra: 15. 01. 2009
 Krajina: USA, 2008
 Minutáž: 122 min
 Žáner: Fantasy/Romantický/
 Akčný/Thriller
 Réžia: Catherine Hardwicke

Bella sa sťahuje. Slnkom zaliate mesto vymieňa za rodný, upršaný Forks. Zamiluje sa. Nič výnimočné, keby jej milým nebol upír bažiaci nielen po jej krvi...

Súmrak, v origináli *Twilight*, je filmovou adaptáciou rovnomennej románovej série Stephenie Meyerovej, ktorú mnohí považujú za ďalšiu Kate Rowlingovú. Jej príbeh prilákal do knihkupectiev a kín zástupy fanúšikov bažiacich po láske Belly (Kristen Stewart - *Útek do divočiny*) a upíra Edwarda (Robert Pattinson - *Harry Potter a ohnivá čaša*). Potom, ako štúdio Warner Bros. preložilo premiéru *Polovičného princa* na júl 2009, voľné miesto okamžite zaplnil romantický upírsky príbeh.

Twilight je plný protikladov. Nieкто ho pochová so slovami: trápny film pre tinedžerov, iný bude omdlievať ako kedysi pri Leonardovi v *Titanicu*. Dve strany mince sú dokonale viditeľné. Na jednej je napr. výborná kamera striedajúca uhly pohľadu zvýrazňujúca emócie, na strane druhej zvláštne a rušivé zábery upírskoho lezenia po stromoch či skákania. Množstvo duchoprázdnych až trápne pôsobiacich vyumelkovaných dialógov spätých s hluchými miestami, odoberá film na kvalite spolu s predvídateľným záverom azda najviac. Divák nebude nadšený ani réžiou a vzhľadom vypudrovanej rodiny Coenovcov. Spozna všetkého vytieča hudba Cartera Burwella, ktorá ulahodí i uchu kritického diváka, herecký výkon Kristen Stewart, chémia medzi hlavnými hrdinami a upíri baseball. Jednoducho povedané - na jednej strane priveľa tinedžerskej romantiky, make-upu, obočia, hluchých miest, superlatívov na adresu Edwarda, zvláštnych dialógov, vecí mimo kamery či rýchleho google-u. Na strane druhej málo kvalitnej akcie, hororu, krvi, tradície a originality. Za negatíva snáď môže nízky rozpočet, každopádne je otázne ako využijú filmový potenciál v avizovanom pokračovaní.

Pokiaľ patríte do skupiny tinedžerov zbožňujúcich snímky typu *High School Musical*, budete milo prekvapení, ak ste však milovníci kvalitných filmov pre skúseného a kritického diváka, budete krútiť hlavou nad tým, ako sa vám *Súmrak* bude pokúšať niečo povedať.

Režiroval rok 2008

Za dvanástimi mesiacmi, ktoré tvorili rok 2008, padla 31. decembra posledná klapka. Svet filmu tak dokončil ďalší filmový kotúč. Poďme si teda niečo premietnuť...

Legends a návraty vo svetle reflektorov

Najočakávanejším filmom roku 2008 sa bezpochyby stal *Indiana Jones a kráľovstvo křišťálovej lebky*. Harrison Ford ako archeológ suverénne predbehol *Temného rytiera*, či *Iron mana*. To všetko aj bez veľkolepej reklamnej kampane. George Lucas dokonca divákov upozornil, aby nečakali nijaký zázrak, veď ide „iba o film, nie o druhý príchod Krista“. Niektorí fanúšikovia Stevenovi Spielbergovi vyčítajú, že unikol až prídeľo od legendárnosti a klasiky pôvodnej snímky. Navzdory všetkému si Indiana zozbieral väčšinou pozitívne kritiky. Divák si možno prídne na svoje aj v zvažovanom piatom pokračovaní, v ktorom sa však hlavnej úlohy zhostí Shia LeBeouf.

Filmoví labužníci si v roku 2008 mali na čom pochutnať. *Temný rytier* ponúkol pre mnohých viac, ako ktorákoľvek predošlá adaptácia komixového Batmana. Zároveň sa stal poslednou snímku Heatha Ledgera. Sylvester Stallone po štvrtýkrát ako *Rambo: Do pekla a naspät* ulahodil svojim stálym, verným fanúšikom. Takisto oskarový režisér Guillermo Del Toro (*Blade 2* či fantasy *Faunov Labyrint*) bol tento rok pre filmovú scénu prínosný. Svedčí o tom *Hellboy 2: Zlatá armáda*. Aby sa filmu mohol naplno venovať, odmietol točiť snímky ako *Halo, Já, legenda*, či *Harry Potter a Polovičný princ*.

Ďalej nesmieme zabudnúť na bondovku *Quantum of Solace* v štýle Daniela Craiga, nejde síce o elegantného a sympatickeho gentlemna s výzorom playboya, ktorému padajú k nohám takmer všetky ženy, ale terminátora v obleku.

Najúspešnejším filmom na domácej pôde sa stala *Bathory* Juraja Jakubiska. Okolo tejto snímky sa toho udialo veľa. Krádež samotného filmu, kedy zloději odkopirovali snímky za účelom predaja. Následne začali vydierať producentku Deanu Jakubiskovú-Horváthovú. Ďalšou veľkou udalosťou bola snaha dostať film do bojov o Oscara. Prezídium SFTA však veľkofilm *Bathory* vyradilo z hlasovania. I keď sa teda bojov definitívne nezúčastní, do dejín sa zapíše aspoň ako jeden z najdrahších stredoeurópskych filmov vôbec.

Zhasínajúca hviezda pokračovania

Rok 2008 začal odvážne. Do slovenských kín sa v januári hrnuli diváci na pokračovanie hororovej, kultovej série *Saw*. Štvrtý diel - *Saw 4*, však u fanúšikov nezbudil úžas a prekvapenie. To, čo film v prvých častiach robilo kultovým sa totiž vytratilo do nenávratna a divák tak odchádzal s čudným výrazom na tvári. Čo iné mu po zhladnutí klasického béčkového a ničím výnimočného hororu vlastne ostávalo?

Skľamaním bol aj druhý diel *Narnie* s podtitulom *Princ Kaspian*. Obrovské náklady sa pod kvalitu nepodpisali. Štúdio Disney vyhodnotilo výnosy a definitívne rozhodlo, že tretí diel financovať nebude. Rovnako dopadli aj *Akty X: Chcem uveriť*. Tržby žalosťne nízke a takmer žiadna pozitívna kritika.

Rok 2008 je uzavretý. Kamera vypnutá a svetlá zhasnuté. Je natočený dlhý filmový pás určený na premietanie. Teda zapnite televízory, počítajte, prehrávače a vychutnávajte si filmové lahôdky, ktoré režiroval rok 2008.

Príbehy, ktoré sa vašim známym naozaj nikdy nestali...

TEXT: Katarína Petríková,
FOTO: iwwww.martrinu.sk

„Naozaj sa to stalo. Rozprával mi to minulý týždeň kolega. Stalo sa to kamarátovi jeho známeho.“

Historiky, strašidelné príbehy, fámy alebo, inak povedané, „fakty“, ktorým ľudia veria. Stretli ste sa s nimi pri táborovom ohni, cez školskú prestávku, na rodinných oslavách...

Petr Janeček túto skutočnosť nazýva moderným folklórom. Na paškál si zobral folklór svojej rodnej hrudy. Pod názvom **Černá sanitka a jiné děsivé příběhy** vyšla zberka povestí a fám, ktoré si tak radi medzi sebou vymieňajú nielen naši českí bratia...

„Čierna sanitka bola nadupaná Škoda 1203. Vraj kradla deti na orgány, keď sme boli malí.“

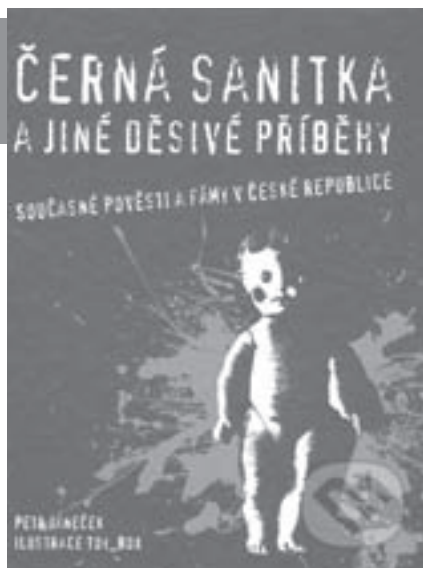
Genialita príbehov spočíva práve v ich tradovaní a neustálej obmene. Každý pridá niečo nové. Príbehy autor zozbieral od ľudí rôzneho veku, povolania, vzdelania a miesta bydliska. Každý z rozprávačov považuje svoj príbeh za reálny a za svoju pravdu by dal ruku do ohňa. Historiky sa odohrávajú na reálnych miestach, v reálnom čase, stali sa reálnym ľuďom. Každú z nich však rozprávajú desiatky rôznych rozprávačov. Realita sa tak, paradoxne, trúsi po celom svete a rovnakú fámu počujeme v Bratislave, Prahe

či v Ružomberku. Príbehy takéhoto typu odborníci nazývajú aj mestskými či modernými povestami. Povesti o vodníkoch či zakliatej panne vo Váhu tak strácajú na originalite.

„Na sídlisku u nás v centre jazdí čierna sanitka, ktorá kradne ľudí. Mučili ich tam a rozpárvali, robili na nich aj rôzne pokusy. A tiež kradnú vnútornosti.“

V knihe Petra Janečka nájdeme povesti o vrahoch vysokoškoláčok, o úchylných stopároch, nečakaných prisadách, ktoré sa našli v gastronomických pochúťkach, o škrečkovi, ktorý prehltol magnetku a prilepil sa na chladničku, o bezhlavom motorkárovi, pankáčoch v MHD či zmiznutej babičke. Ľudí už odjakživa zaujímajú veci tajuplné, záhadné, často morbidné. Čierna sanitka v sebe ukrýva viac ako 130 súčasných povestí a fám získaných od viac ako sto rozprávačov z celej Českej republiky. O genialite ilustrácie sa postarala Toy_box, česká komixová maliarka.

Poznáte nejaké podobné príbehy? Takúto otázku smeroval Janečka na záver svojím čitateľom. A zabralo. Na svete je už druhé aj tretie pokračovanie. Pod názvom **Černá sanitka: Druhá zeň a Černá sanitka:**

Třikrát a dost ich nájdete aj v našich knižkovečtvách.

„Čiernej sanitky sa bál každý. Unášala deti a brala im krv. Raz, keď som išla neskôr z družiny, išlo za mnou pomaly nejaké čierne auto. Myslela som si, že je to čierna sanitka.“

Ne/zabudnutel'ný bojovník

Nez'akol sa fašizmu, aj keď mu vzal všetkých príbuzných. Cítil spolupatričnosť a blízosť iných ľudí, ktoré mu pomohla zostať doma. Do exilu odišiel až za čias komunizmu, kedy sa bál, že kvôli životu by musel prísť o svoju ľudskú dôstojnosť. Nikdy však na svoju rodnú zem nezabudol. Nikdy neprestal považovať Slovensko za domov. (Ne)zabudnutel'ný autor a zakladateľ izraelskej kinematografie – Leopold Lahola.

Za čias fašizmu

Leopold Arje Friedmann bol výnimočné dieťa. Kým sa jeho spolužiaci na oravskej strednej škole venovali zábave, on prekladal výber z hebrejskej poézie. Neskôr, na vysokej, sa začal venovať umeniu. Navštevoval dokonca súkromné hodiny u slovenského maliara Jána Mudrocha. Univerzitu v Bratislave však nedoštudoval. Fašistický teror mu to nedovolil kvôli jeho židovskému pôvodu. Okrem štúdia mu fašisti zobrali aj rodinu. Napriek jeho bezhlavej snahe zostať s nimi sa mu to nepodarilo. Nezavázil ani fakt, že sa dobrovoľne prihlásil na transport do Osvienčimu. Potom, ako stratil matku a brata, riskoval všetko a ušiel z tábora. Pridal sa k partizánom. Aj po zranení sa snažil byť čo najbližšie k vojne a tak sa stal spravodajcom.

Po Atentáte exil

Po vojne sa stal známym a vyhľadávaným dramatikom. Každou hrou si však pribíjal ďalší kliniec do rakvy. Všetko ukončil hrou Atentát, ktorá bola inšpirovaná atentátom na Heydricha. Po jej uvedení odišiel do exilu v Izraeli. V židovskom štáte sa Lahola

začal viac venovať svojej skutočnej láske – filmu.

Vybudoval tu základy prvých filmov - Mesto stanov (dokument) a Svitanie (film). Vďaka nim si vyslúžil prezývku „Otec Izraelskej kinematografie“.

Laholivé Lahola

Lahola sa však stále cítil doma v Európe. Preto sa usadil v Mníchove. Pracoval ďalej pod pseudonymom Lahola. Na jeho vysvetlenie povedal: „K menu Leopold, ktoré som zdedil, mi zablahoľlo Lahola, spieva mi to vo všetkých rečiach a všade na svete.“

V Nemecku nakrútil aj svoj posledný film Sladký čas Kalimagdory. Nedožil sa jeho premiéry ani svojich päťdesiatych narodenín. Smrť ušetrila autora ďalšieho veľkého sklamaní. Aj napriek tomu, že sa v zahraničí nevyjadroval k politike, ktorú doma viedla komunistická strana, elity ho vylúčili zo slovenskej kultúry. Až po roku 1989 sa Lahola, už ale po smrti, vracia na dsky, ktoré znamenajú svet. Jeho posmrtné vyznamenania však nemal kto prebrať. Ani napriek oceneniu jeho práce sa táto veľká osobnosť slovenského, ale aj svetového filmu, nedostala do učebníc, jej meno nedostala žiadna ulica na Slovensku, dokonca ani v jeho rodnom Prešove.

Výpisky z denníka:

22. novembra 1965

Lužem a vravím, že musím pracovať. Nemusím pracovať. Nemám čo robiť. Keď si sadám k stolu, neviem, ktorú načatú stránku dať do stroja. Všetko jedno. Žiadnu z nich neočakáva nakladateľ, priateľ, nepriateľ. Smrť je byť zabudnutý. Zajtra je pondelok, milióny ľudí sa vydajú na cestu. Každého očakáva akési miesto, neprítomnosť je hlásená, každý je schopný niekde chýbať. Niet miesta, kde si kto všimne, že som sa nedostavil, všetky miesta sú obsadené. Pravdaže, nebolo to myslené v technickom zmysle. Milión cudzincov tu už pracuje a ďalší milión tu ešte má miesto. Ale ja nepatrím do nijakej z tých kategórií.

(ten istý deň)

Bojoval som vo vojne proti ľuďom, ktorí sa mi navlas podobali. Nahovoril som si vtedy, že mám právo konať bezprávie a zlikvidoval som prvých dvoch plameňometom v kryte. Ľudské mäso mi bolo dovtedy známe a znesiteľné výlučne v stave živom. Ochromilo ma to natoľko, že ma to približovalo k smrti. Vyvolával som si v spomienkach všetko, čo by mi mohlo pomôcť pohnúť sa z miesta. Napokon, keď možnosti záchranu sa zdali byť vyčerpané, pomyslel som si, že ja som ten upálený a vonku stojí jeden s plameňometom a to mi pomohlo na nohy. Vojna bola naraz znesiteľná. Našiel som kľúč k tajomstvu ako zostať nažive. Myšlienky na zabitých nepriateľov, ktorí vzerajú navlas ako ja, skracujú život. Zúčastnil som sa vojny proti ľuďom, ktorým som sa na nerozpoznanie podobal. Niet divu, že človek sa občas hľadá na tom nepravom mieste.

Need For Speed Undercover

Underground. Underground 2. Most Wanted. Carbon. ProStreet. A teraz aj Undercover. Po sérii úspešných racingoviek sa spoločnosť Electronic Arts znova pochlapila a 21. novembra uviedla na trh ďalšie pokračovanie seriálu Need For Speed. Časy, keď sa jazdilo pre zábavu sú preč. Dnes ide o život! Ty musíš byť sám sebou. Musíš zapadnúť medzi ostatných. Nesmieš veriť nikomu! Svet sa neuveriteľne zmenil. Príď! Zažiar! Urob všetko, čo bude treba a znova zmizni!

Need For Speed Undercover dostal filmový nádych. Príbeh sa odohráva v meste Tri-City Bay, pričom okrem teba hrá hlavnú postavu aj Chase Linh (Maggie Q) a Carmen (Christina Milian). V meste sa rozmohla veľmi dobre organizovaná skupina zlodějov áut, ktorá nepohrdne dobrým vodičom. Vďaka agentke federálneho úradu Maggie Q, vystupujúcej v utajení zvodnej manažérky, sa ti podarí infiltrovať dovnútra organizácie. Všetko s cieľom rozloženia a zničenia nebezpečnej medzinárodnej zločineckej skupiny. Má to ale jeden háčik. Si nikto. Nikto ťa nepozná. Nikto ťa nikdy predtým nevidel. Nikto nevie odkiaľ si prišiel. Všetko však vyzerá sľubne a ty dostaneš možnosť ukázať, čo s volantom dokážeš. Zatiaľ posledný titul z dielne EA sa vracia k začiatkom svojej éry, hráči si môžu znova vychutnávať adrenalinové naháňacky s príslušníkmi policajného zboru, v ponuke sú k dispozícii kónskými silami prešpikované vozidlá a taktiež sa môžeme tešiť na diaľničné vysokorychlostné súbore s protivníkmi. Všetko v rýchlosti 180 míľ za hodinu.

Pri grafickom dizajne sa vtláča názor, že ide o zmes Most Wanted a ProStreet. V hre vládne oranžová a zlatá farba, niččo do seba majú aj odrazy zapadajúceho slnka. Aj keď tvrdenie, že ide o najlepšie spracovanú grafickú hru súčasnosti, by nebolo celkom pravdivé, modely áut sú prepracované nadštandardne do detailov.

Pokiaľ by ste mali záujem o vyšší adrenalin v krvi a vôňu benzínu, tak by ste si mali zaobstarat stroj s Windowsom XP alebo Vistou, procesor by mal spĺňať parametre Intel Pentium 4 resp. AMD Athlon 64 s frekvenciou na dolnej hranici 3 GHz, 512 MB RAM pamäti (pri Viste odporúčané aspoň 1 GB),

grafická karta NVIDIA GeForce 6600 alebo lepšia a voľné miesto na hard disku približne 6 GB. Ako je už v posledných rokoch pri hrách tímu BlackBox zvykom, aj táto spĺňa vysoký štandard kvality. Po dlhých rokoch sa znova núka možnosť zábavných šarvátok s políciou. Jednoducho povedané, nové NFS sa vrátilo do starých dobrých kolají a po „pokuse“ s ProStreet je evidentné, že pri výrobe sa znova vsadilo na istotu. Aj keď to môže vyzerat ako prešlapovanie na mieste, prípadne krok späť. Všetko záleží od uhla pohľadu.

Najväčší z najmenších

Na mušku si dnes zoberieme Asus Eee PC 1000H. Jedná sa o najmladšieho, a zároveň najväčšieho člena z rodiny Eee-čiek. Dokonca je to rozmermi najväčší netbook vôbec.

Pojem netbook prvýkrát použila firma Intel a známe je aj jeho synonymum sub-notebook. Je určený najmä do kancelárie, načo ho predurčujú jeho malé rozmery (displeje sa pohybujú v rozmedzí 7" - 10", pri maximálnom rozlíšení 1024x600 bodov). Okrem „ultraprenosnej veľkosti“ je rozpoznateľný aj vďaka dlhej výdrži batérie (dve až osem hodín, v závislosti od typu) avšak na úkor celkového výkonu. Ďalšou relatívnu nevýhodou je absencia integrovanej CD/DVD alebo floppy mechaniky.

Asus Eee PC 1000H je najväčší medzi netbookmi vďaka svojmu 10" displeji s rozlíšením 1024x600, ale tak isto je na príčine klávesnica, ktorej rozmery dosahujú 92 percent klasického notebooku. Súčasťou klávesnice je multi touch pad a štyri instantné tlačidlá, z ktorých dve ovládajú svetlosť displeja a ostatné sú programovateľné. Displej síce nemá najostrejší obraz, ale jeho veľkosť zaručuje väčšiu šetrnosť zraku ako napríklad u jeho mladšieho brata Eee 901 s 8.9" LCD. Rozmery klávesnice zaručujú pohodlné písanie aj jedincim túžiacim po ultraprenosnosti, ktorých príroda

obdarila „klobáskovitejšími“ prstami. Za komfort sa, samozrejme, platí. V prípade Eee 1000H na úkor prenosnosti - váži necelých 1,5 kg. V porovnaní s váhou štandardného notebooku začínajúcej pri 2,5 kg, ešte stále ostáva ultraprenosný, aj keď to už nie je menej ako u staršieho Eee 701 s váhou nižšou ako 1 kg. Pod „kapotou“ má čip od firmy Intel s názvom Atom s frekvenciou 1,6 GHz a veľmi nízkou spotrebou energie, integrovanú grafickú kartu so zdieľanou pamäťou, 1GB RAM a 40 - 160 GB pevný disk. Komunikáciu zaručia 3 USB vstupy, čítačka kariet, sieťová karta, WiFi a Bluetooth. Čo by mohlo bežnému užívateľovi PC alebo notebooku prekážať je absencia CD/DVD mechaniky. Jeho majiteľ si budú musieť zvyknúť, že filmy a software (samozrejme legálne zaobstarané) budú nosiť prevažne na USB alebo sťahovať priamo z internetu. Pozitívom malého veľikána je aj výdrž batérie. Výrobca uvádza čísla od troch do ôsmich hodín. Toto magické číslo však upravujú redaktori rôznych tlačných a internetových PC magazínov, ktorí podľa testov uvádzajú priemer okolo päť hodín, a to aj so zapnutou WiFi. Je to v priemere o dve až tri hodiny viac ako u štandardných notebookov.

Po grafickej a hudobnej stránke sa od nového Asusu síce nedá očakávať nič svetoborné, ale štandardné prehrávanie videí, filmov a hudby zvládne Tisícka bez problémov. Tak isto majú užívatelia možnosť vybrať si, či chcú svojho drobkého s Linuxom alebo

Windows XP. Rozdiely vo výkone oboch systémov ostávajú viac-menej zanedbateľné.

Firma Asus sa pri výrobe netbookov rady Eee pravdepodobne inšpirovala ruskou matrioškou - každý nasledujúci akoby obsahoval svojho predchodcu. Eee 1000H je zatiaľ jednoznačne najväčšou bábikou, nielen po stránke rozmerov. Ak vám viac ako na hraní hier a úprave grafiky záleží na tom, aby ste si mohli pohodlne doniesť na prednášku nenápadnú škatuľku, na ktorej napíšete poznámky alebo nepozorovane pozriete film, a neprekáža vám absencia CD/DVD mechaniky, tak dúfam, že ste si ho tieto Vianoce našli pod stromčekom.

Budúci šampión: Slovák Rosina

TEXT: Marek Bařický
FOTO: SITA

Meno Rosina je na Slovensku známe predovšetkým vďaka púchovským gumáňiam. Otec so synom vďaka tejto továrne prosperujúcu firmu. Štefan Rosina najmladší sa ale vybral iným smerom a pred kariérou manažéra zvolil pretekársky džob. Po absolvovaní rôznych národných súťaží, kde predovšetkým zbieral skúsenosti, sa v roku 2007 objavil v sprievodnej sérii Formuly 1, pretekoch Porsche Mobil 1 SuperCup, a hneď vo svojej prvej sezóne zažiaril. Od tej nasledujúcej sa očakávalo, že posunie ďalej nie len seba, ale aj tím. Ako ukazujú výsledky, jediný jazdec so slovenskými koreňmi nevystupoval iba v pozícii turistu, ale miešal kartami v každých pretekoch. V tíme Waltera Lechnera, Lechner Racing, robil počas sezóny 2008 dvojku bývalému šampiónovi, Talianovi Alessandrovi Zampedrimu a ako sa ukázalo, rodák z krajiny, kde turizmus veľmi neprekvitá, dokázal nielen svojmu skúsenejšiemu kolegovi konkurovať, ale dokonca ho svojím výkonom predčiť. Pomer bodov 89:48 hovorí jasnou rečou. Dve tretie miesta z pretekov vo Francúzsku a Veľkej Británii hodnotíme ako jeho doterajšie maximum, ale ako sa sám netají, ambície ma oveľa vyššie. Od tretieho miesta v celkovej klasifikácii ho delilo iba jedenást bodov, čo svedčí o sile štartového poľa. Je viac ako chvályhodné, že sa Púchovčan Rosina v takej silnej konkurencii z Nemecka, Veľkej Británie či Holandska dokázal presadiť.

Majstrovský vavrín Porsche SuperCupu získal uplynulú sezónu Jeroen Bleekemolen prenasledovaný Damienom Faulknerom a Patrickom Huismanom. S najbližšími pretekmi odštartuje v apríli v Bahrajne nová sezóna, v ktorej sa Štefan chystá útočiť na víťazstvá. Či sa mu podarí zopakovať tohtoročnú formu je zatiaľ veľkou neznámou. S istotou vieme len to, že aj v roku 2009 bude mať Slovensko zastúpenie v motošporte. A nie hocikaké, ale Štefana Rosinu, 21-ročného chlapca, ktorý je už teraz jedným z najúspešnejších slovenských šprintových jazdcov vôbec.

Never ending story... alebo, ako sa stavia multifunkčná aréna na Slovensku

Od okamihu, ako sa rozhodlo, že sa na Slovensku uskutočnia v poradí 75. majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji v roku 2011, ubehol už nejaký ten deň, mesiac a dokonca aj rok. 19. mája 2006 rozhodli delegáti kongresu IIHF v lotyšskej Rige už v prvom kole hlasovania o tom, že Slovensko usporiada po prvýkrát v histórii takéto podujatie. Podmienkou však bolo, aby v krajine pod Tatrami „vyrástla“ nová hokejová hala. Mohlo by sa zdať, že postaviť novú multifunkčnú arénu do 5 rokov nie je až taký veľký problém. Na Slovensku je však všetko trochu zložitejšie, ako sa na prvý pohľad zdá. Stavba pripomína nekonečný príbeh, ktorý trvá už vyše dvoch rokov a nikto nevie kedy sa skončí. Dva a pol roka kompetentní riešili, kde bude nová dominantna hlavného mesta stát. Nábřežie Dunaja, Tehelné pole – Kalinčiakova ulica, či mestská časť Petržalka, kde sa mohlo začať stavať už dávno na „zelenej lúke“ s vybudovanými inžinierskymi sieťami. Keďže každý hrabe na svojom piesočku, ani jedno miesto nebolo dobré. Nakoniec sa rozhodlo, že sa zrekonštruje už postavený Zimný štadión Ondreja Nepelu (Samsung Aréna), domovský stánok hokejistov Slovana Bratislava. Rekonštrukcia by sa mala začať v polovici tohto roku. Cena celej parady

sa odhaduje na 39 862 703 eur (1,2 miliardy korún) a bude financovaná zo štátneho rozpočtu. Posúďte sami, takúto zamotanú situáciu by nevymyslel ani Alfred Hitchcock a keby sa mala zo stavby novej haly natočiť prvá slovenská telenovela, tak by nebol problém splniť minimálny požadovaný počet dvesto častí.

Spočítané, zrátané. Už vyše dvoch rokov kompetentní vedia, že treba na Slovensku postaviť novú hokejovú halu, aby sme mohli zorganizovať hokejový šampionát v roku 2011. Za ten čas stihli vybrať miesto, resp. prijali „výborné“ rozhodnutie zrekonštruovať ZŠ Ondreja Nepelu. Keďže rekonštrukciu financuje štát a štátne zákazky sa väčšinou predražia o nejaký ten miliónik predpokladám, že aj o túto štátnu zákazku sa strhne boj. Ostáva nám len dúfať, že sa čo najskôr nájde vo verejnej súťaži dodávateľ, ktorý halu stihne postaviť včas. Mohli by sme sa tak vyhnúť blamáži, ktorá nám hrozí v prípade, ak ju nepostavíme a hokejový šampionát v roku 2011 by musel zorganizovať niekto iný. Ak sa však bude pokračovať v nasadenom tempe, uskutočnia sa Majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji skôr v Afrike ako na Slovensku.

TEXT: Andrej Korim
FOTO: www.hokej.sk

Nová budajka a Miro osvietený

V čase, keď som hrával s kamošmi hokejbal, boli kartičky akousi intelektuálnou súčasťou tvrdej hry s hokejkou. Zberateľstvo hviezd patrilo k sídliskovému športu. Pamätám si na jedného Mikuláša, ktorý mi priniesol balíček tých najväčších – „kolekto-riek“, tak sme ich volali. Vždy som túžil, aby bola medzi piatimi kusmi aspoň jedna, ktorá bude stát za pomachrovanie na ihrisku. Sklamanie sa vtedy nekonalo, bola medzi nimi hviezda, Patrick Roy, brankár Colorada Avalanche. Bol to Pán gólman. Už si nepamätám, ako skončil. Myslim ten na kartičke, lebo ozajstný Roy si odniesol dva Stanley Cupy. Dnes Royovu bránku stráži Slováč. Škoda, že to tak nebolo vtedy, keď som zbieral tie kartičky. To by bola sláva, zvlášť mať ho na kartičke, a tak... Náš Peter Budaj vie, že fanúšikovia denverského tímu (v ktorom hrali aj hviezdy inej svetivosti (Selänne, Karyvia, Forsberg...) pamätajú na slávne časy, keď bol Roy naozajstnou oporou. Náš „Budha“ sa však

nemôže spoliehať na taký kvalitný tím, akým bolo Colorado kedysi. Dnes útok tvoria skôr talentovaní chlapci ako vystrieľaní veteráni. Zaujímavosť pôsobí najmä „stredo európska“ trojka - Svatoš, Wolski a Šťastný. Možno o pár rokov vytvorí lavínu, ktorá si najcennejšiu trofej zaslúži. S Budajom v bránke, samozrejme.

Inak, keď už nám neprinášajú radosť politici, tak sa fakt oplatí sledovať radšej našich hokejistov, ktorí si zbalili svoje pukky a odišli do Štátov alebo do Ruska. Na rozdiel od našich domácich elít na sebe makajú, sú rýchli, presní a triafajú (do čierneho?). Avšak nielen tí mladí, ktorých je stále menej a menej. Činia sa aj starší, napríklad niekdajší náčelník gőteborských chlapcov, Miroslav N. 18. U Tučniakov našiel svoj druhý dych. Strielal gól za gólom. Len aby mu to vydržalo aspoň do majstrovstiev. O Mariánovi Hossovi ani netreba hovoriť. Tomu len pripomíname, že „kto hľadá, nájde...“

TEXT: Pavol Rábara

Rock veľkých návratov

Osmičkový rok prial návratom hudobných veteránov, hudobným filmom, prekvapeniam, ale aj samotnému Slovensku.

Návraty

Comebackový kolotoč začali veľikáni **Led Zeppelin**, ktorí hneď v januári ohlásili pripravované turné. V druhej polovici roka už pracovali aj na reedícii svojho albumu. Ďalší štúdiový celok je, žiaľ, zatiaľ v nedohľadne. Podobne na tom boli aj severania **The Hives**. I tí potvrdili dátumy turné a vydanie nového singla.. Tvorivejší, a možno aj odvážnejší boli **Queen**, **AC/DC** a **Guns N' Roses**. **Queen** s Paulom Rodgersom prišiel s albumom *The Cosmos Rocks*. I keď v ňom nemožno hľadať potenciál starej kapely s Freddie Mercury, rozhodne ho nemožno označiť ako neúspešný. Určite dodal kapele istotu pred veľkým koncertným turné. Štyridsaťpäť rokov hudobnej kariéry si pripomenuli rockeri z **AC/DC** novým štúdiovým albumom *Black Ice*, fanúšikovia naň museli čakať dlhých osem rokov. Satisfakciou im mohlo byť októbrové turné. O ďalšie prekvapenie sa postarali **Guns N' Roses** čerstvým albumom *Chinese Democracy*. Nevieť, či o veľkolepé, ale taktiež návraty, sa postarali aj produkty popovej kultúry **Spice Girls**, ktorých turné sa skončilo takmer skôr ako sa začalo, **New Kids On The Block** s albumom *The Block*, na ktorý sme si počkali 15 rokov. **Backstreet Boys**, ich singel a turné a na záver „malý veľký návrat“ popovej princeznej **Britney Spears**. Tá prvú polovicu roka kŕmila bulvár správami z liečební a svojim krízami, druhú polovicu kompenzovala hudobnou tvorbou.

Aj filmy zarábajú

Prvenstvo patrí írskym **U2**, ktorí už minulý rok v Cannes avizovali príchod 3D koncertu s jednoduchým názvom *U2 3D*. Ten zachytáva jeden z desiatky koncertov *Vertigo Tour*. Nasledovali *Shine a Light*, dokumentárny film o **Rolling Stones** od fenomenálneho Martina Scorseseho. Ten už plánuje ďalšiu hudobnú snímku o Bobovi Marleymu. Svoj film predstavila aj **Madonna**, dočkal sa ho aj **Bob Dylan**. Sfilmovaniu sa, pravdepodobne, nevyhne ani Cobainov životopis s názvom *Heavier Than Heaven*.

Prekvapili

Rok 2008 nebol chudobný ani na hudobné prekvapenia. O to najväčšie sa postarali **Green Day** so svojím projektom **Foxboro Hot Tubs**. Len málo kapiel ich formátu si dokáže vydať album v anonymite a pripomenúť si časy začiatkov v prepĺnených kluboch. Album *Stop drop and roll!!!* im určite dodal veľa sil na ďalší štúdiový album **Green Day**. Spoločný projekt Alexa Turnera (**Arctic Monkeys**) a Milesa Kanea (**The Rascal**) vyvrcholil mimoriadne zaujímavým albumom *The Age Of The Understatement* spoločne vytvorenej kapely **The Last Shadow Puppets**. O albume s príjemným závanom anglo-francúzskeho indie sme už písali. Anglická kapela **Yes** dokázala, že sny mnohých revival kapiel sa môžu stať skutočnosťou. Presvedčil sa o tom aj Benoit David, ktorého si táto legendárna kapela vybrala vďaka portálu youtube. V pripravovanom turné tak nahradí frontmana Jona Andersona. Žiaľ, on týmto záskokom aj taký nadšený nie je. Nepríjemne prekvapila kontroverzná **Amy Winehouse**. Po nekonečných drogových prehrškoch, liečeniach a neliečeniach, kolapsoch a nezrozumiteľných live vystúpeniach, by už mohol byť jej kariérou koniec. Nahradit' by ju mohla **Duffy**, ktorú by sme mohli nazvať jej správnu podobou, i keď takéto porovnávanie nemá rada. Album *Rockferry*, no najmä hit *Mercy* jej získal hviezdny, avšak zdá sa, že zaslužený úspech.

Slovensko? tak fajnn...

Zdá sa, že o našej malej krajine vie čoraz viac hudobných osobností najväčšieho kalibru. Skvelý manažment slovenských festivalov sa postaral o nejedno prekvapenie. Cestu na pódia Hodokvasu, Pohody, Topfestu či Terchovského Budzogaňu si našli **Sex Pistols**, **Slayer**, **Cypress Hill**, **Sunrise Avenue** a mnohí ďalší viac či menej známi. Viac však dokážu potešiť samostatné koncerty. Slovensko navštívili **Lenny Kravitz**, **James Blunt**, **Carlos Santana**, **Asia**, **Status Quo**, **Underworld**, **Seal**, **Judas Priest**, **Cavalera Conspiracy**, **Vanessa Mae** či mnohé jazzové hviezdy.

Potešujúce je, že slovenská hudobná produkcia už nie je len komornou vlnou danceflooru či slaboduchých textov a jednoduchej muziky. Bobrika pochvaly si určite zaslúžia už spomínané festivaly, kapela **AMO**, ktorej videoklip k skladbe *Pre vlastných* vysielala aj jamajská televízia a rádio, **Richard Müller**, **Jana Kirschner** a **Katka Knechtová**, ktorí spolupracujú s kvalitnými zahraničnými hudobníkmi. Svoje miesto si upevňujú **Puding** pani **Elvisovej**, **Smola** a **Hrušky**, **Lavagance**, **Longital** či **Komajota**. Slovinci môžu zažiť kvalitné koncerty s prepracovanou show aj vo vlastnom meste. Môžeme sem zaradiť koncerty **Teamu**, **Desmodu**, ktorý stihol dve turné, **No Name** alebo susedný **Čechomor**.

Na čo sa môžeme tešiť v nasledujúcom roku? Určite odporúčam očakávaný album **U2** s názvom **No Line On The Horizon**. Kapela už oznámila aj dátum vydania, tešiť sa môžeme na druhého marca. Ukázalo sa, že o Slovensko čoraz viac zakopnú svetoznámi hudobníci. Našťastie pre nás, vďaka agentúram ako **Vivien** a spoločnostiam, ktoré sa rozhodli vybudovať nové, veľkokapacitné multifunkčné haly, sa môžeme tešiť na ďalšie vysnené koncerty. Tie nám však po posledných nemalých tours môžu pripraviť aj naše domáce hviezdy.

Čakanie na Ursinyho glóriu

Kedy naposledy ste si mohli povedať, že hudba, ktorú práve počúvate, je úplne iná? Návštevníkov ružomerskej čajovne **Relax** odvíala 4. novembra produkcia bratislavskej dvojice **Longital** na málo prebádané miesta alternatívnej scény. **Shina** a **Daniel Salontay** svojimi **Mlyňmi** hneď v úvode rozoznali bezvetrie slovenskej pop scény a všetkých **Desmodov**, **Táslerov** a **Timkocov** vyexpedovali na adresu „bežný podnikateľ“. „Máte tu skvelý zvuk. Skoro taký dobrý, ako u nás doma,“ okomentoval po prvej piesni nečakane vlúdne akustické podmienujúcej čajovne **Dano Salontay**. Skupina **Longital** pokrstila v októbri svoj siedmy štúdiový album **Gloria**. Väčšinu z jeho skladieb odprezentovali počas príjemne ponurého večera aj ružomerskému publiku.

Duo muzikantov nastavuje pestrosťou svojej elektroniky zrkadlo a smer, ktorým by sa mala moderná slovenská tvorba uberať. **Daniel Salontay**, ktorý vyštudoval v USA jazzovú gitaru, dodáva ostrými vyhrávkami skladbám dravú a správnu mieru exaltovanosti. Zároveň vie v pravú chvíľu siahnúť po hladivom sláku a vytvoriť tým jedinečnú zmes hudobných emócií. Speváčka **Shina** svojou osobitou dikciou dotvára spoločnú šachovnicu, podľa potreby, temnými i jasnými tónmi.

Najnovší kompaktný autorskej dvojice **Salontay - Shina** zosobňuje chýbajúci element súdobej slovenskej pop music – kontinuitnosť. Lyrikou textov a stopami vedúcimi na neznáme kontinenty odkazuje na jedinečnú a svojskú tvorbu **Deza Ursiného**. **Longital**, podobne ako **Ursiny**, nerezignuje svojou tvorbou na popularitu. Naopak. Rozľahlé plochy plné atmosférických odtienkov a nápevov zdanlivo ležiacich mimo „trendu“ zosobňujú to najperspektívnejšie, čo progresívna hudobná scéna ponúka.

M.A.S.H. si vystrelil z vojny

TEXT: Nina Klusová
FOTO: <http://www.geocities.com/deadparrot22/mash1a.jpg>

Posledný diel seriálu M.A.S.H. odvysielaný 28. februára 1983 bol údajne druhým najsledovanejším televíznym programom v histórii USA, hneď po prenose z pristátia rakety na Mesiaci. Záverečnú časť protivojnového seriálu sledovalo v Spojených štátoch približne 125 miliónov divákov. Po uvedení prvej epizódy, v septembri 1972, označil časopis Time M.A.S.H. za najväčšie sklamanie sezóny. Dôvtip, humor, satira a trizvy pohľad na tragickosť vojny mu však dodatočne zabezpečil celosvetovú popularitu a titul najúspešnejšieho seriálu všetkých čias. Význam názvu M.A.S.H. je prevzatý zo skratky lekárskej jednotky americkej armády (Mobile Army Surgical Hospital). Začiatkom päťdesiatych rokov, v období Kórejskej vojny, vzniklo päť mobilných chirurgických nemocníc. V jednej z nich slúžil mladý lekár Richard Hornberger, ktorý po vojne svoje zážitky spisoval a v roku 1968 ich publikoval pod pseudonymom Richard Hooker. O román spočiatku nebol enormný záujem, skutočnú popularitu mu zabezpečil až film režiséra Roberta Altmana, ktorému o dva roky neskôr kniha poslúžila ako predloha. Hornbergerovi sa stvárnenie filmu páčilo, nikdy si však neobľúbil seriál, v ktorom mal vlastnú autobiografickú postavu Benjaminema F. Piercea. Tvrdil, že herec nevystihuje jeho charakter. Existencia legendárneho televízneho seriálu bola krátko po vzniku prvých častí (v roku 1972) otázná. M.A.S.H. odštartoval v nezvyčajnom čase na jeseň, čo bolo nevýhodné pre výsledky sledovanosti. Už po odvysielaní titulnej časti seriálu predpovedali kritici definitívny zánik. Vinu diváckeho neúspechu pripisovali práve televíznej presytenosti M.A.S.H.-om,

pretože od uvedenia filmu na trh uplynuli iba dva roky. Prekvapivý zvrat nastal až so 17. dielom, kedy sa pre Hollywood smerodajné čísla sledovanosti začali nečakane dvíhať. Výroba seriálu nebola finančne náročná, únavné však bolo denné dvanásť až štrnásťhodinové natáčanie najmä v exteriéroch, kde sa pomerne často objavovali sanitky, helikoptéry, nákladné vozy a rôzne druhy vojenskej techniky. Na jednu polhodinovú epizódu potrebovali tri až štyri dni, štáb musel pracovať v každom počasí. Herci spomínajú stiesnené podmienky šatní, nevhodujúce toalety a dokonca aj zlú kávu. Neskôr filmovanie premiestnili predovšetkým do interiérových priestorov spoločnosti 20th Century Fox v Hollywoode. Externé natáčanie v kalifornskej Santa Monice sa skončilo po rozsiahlom požiari hôr, ktorý filmári šikovne zakomponovali do poslednej epizódy. Tvorcovia neustále bojovali s neprajníkmi, ktorým prekážali, na tú dobu, odvážne témy násilia, cudzoložstva, konfliktov rozdielnych kultúr na vojnovom poli, homosexuality i duševných chorôb... To všetko stvárnené prostredníctvom suchého humoru a nenásilnej satiry. Iný druh neprajníkov M.A.S.H.-u oponoval, že seriál dostatočne nedokumentuje hrôzy vojny. Akokoľvek sa obidve strany snažili o zastavenie produkcie, nepodarilo sa im zmariť úspech kultového humorno-satirického sitcomu. M.A.S.H. dosiahol 11. sérií s 256 časťami, prekonal stigma vojnového posolstva a umožnil nahliadnúť do každodenného života postáv lekárov, sestier a vojakov mobilných chirurgických jednotiek americkej armády.

Láska na druhý pohľad

Úprimne? Najprv ma M.A.S.H. neoslovil vôbec. Zaradila som ho na spodné priečky môjho súkromného rebríčka top seriálov. Spôsobil to fakt, že patrí medzi neporiadnych divákov a čo ma nezaujme do piatich minút, to prepnem. Takto som odsúdila na zánik aj tento seriál. No o nejaký čas si moju pozornosť získal.

O niečo neskôr som mu dala druhú šancu a prehrýzla som sa za moju rozhodujúcu „päťminútovku“. A voalá! Dostala som sa až na koniec časti.

Je zaujímavé, že napriek tomu, že je to vojnový príbeh, nemusíte po dopytovaní umývať obývačku od potokov krvi. No nečakajte ani záchvaty smiechu. M.A.S.H.-ovci stavili na, nazvime to, suchý humor. Buď mu pridete na chuť alebo nie. Preto by sa dali diváci rozdeliť buď na fanúšikov tejto televíznej show, alebo jej odporcov.

Napriek všetkému má tento vyše 30ročný sitcom niečo do seba. Štipka humoru na pozadí vojny a dejová línia, ktorá obsahuje všetky prvky dobrej zápletky.

TEXT: Simona Míšunová
FOTO: http://www.geocities.com/deadparrot22/mash_pics.html

Vianočná legenda spred Hypernovy

Sviatky. Ako prišli, tak aj odišli. Netreba pripomínať, že v období vianočných sebaklamov sme sa mali my – štangasti ružomberských pohostinstiev – veľmi zle. Dôvodov bolo hneď niekoľko – primrznuté chodníky, prechladená borovička, zasnežené lavičky na krčmových prídomiach... To by však ešte nebolo nič.

Tak začnime zhurta. Kopček - zatvorený. Polik - zatvorený. Efekt, škoda hovoriť. Treba pokračovať? Dobré. Pohostinstvo na Klačne – od štrnástej do dvadsiatej... Kto to má pre pána Jána Míkoľaja

minút. Miloš, s nešťastným výrazom na tvári, poskakuje na mieste a primitívnym pohybom si zohrieva zmrznuté nohy. Občas si zaľúka kyslý dym z tabakových darov značky Golden Gate

Paľo sa márne snažil nájsť svojho kamaráta a kolegu v jednom. Už aj zabudol na pivné sliny, ktoré sa mu z ústnych kútikov ťahali ako konské opraty. Pátral hodiny. Prešiel všetky krčmy v okolí, dokonca aj Študovňu. Miloš sa jednoducho stratil z pozemskej 3D sféry.

Uvedomoval si to aj on sám. Bolo mu málo platné, že vykrikoval až do samého rána. Nikto ho nepočul. Nikto ho nemohol počuť. Miloš sa kvôli tomu, že chcel raz a navždy zmeniť svoj strastiplný osud utľáčaného manžela, premenil na kapra. Ostali mu iba spomienky na kamaráta, ktorý bude musieť od zajtra zvráť sám...

Ponaučenie vyplývajúce z vianočného príbehu: Nikdy neopúšťajte svojho verného kamaráta. Ani pivo, ani poldeci, ani dýmčičku nevymeňte za vábenie a zvädzanie veľkolepých panien s bujarým obdarením. Nič totiž nie je dôležitejšie ako verný kamarát a chladená dvanásťka.

Šťastné nové kroky a hlavné voňavé vinne korky praje Oddelenie náučnej literatúry pod súbrnným názvom Kam v RK.

stíhať? Práve vtedy treba doma vrtieť majonézu do šalátu, ísť do Hypky po zákusky, čipsy, a cestou späť nezabudnúť na kapra, ktorý čaká vo veľkokapcitnej vaničke pred hypermarketom...

Takto hovorí legenda... „Kapor! To je nápad!“ zvolal Paľo Filčík, zväračmajster na železničnej stanici v Rybárpoli. Nenápadne vyšiel na balkón poľajčiť si, aby ho manželka Beta nepočula, a mobilným telefónom vytočil meno Miloš...

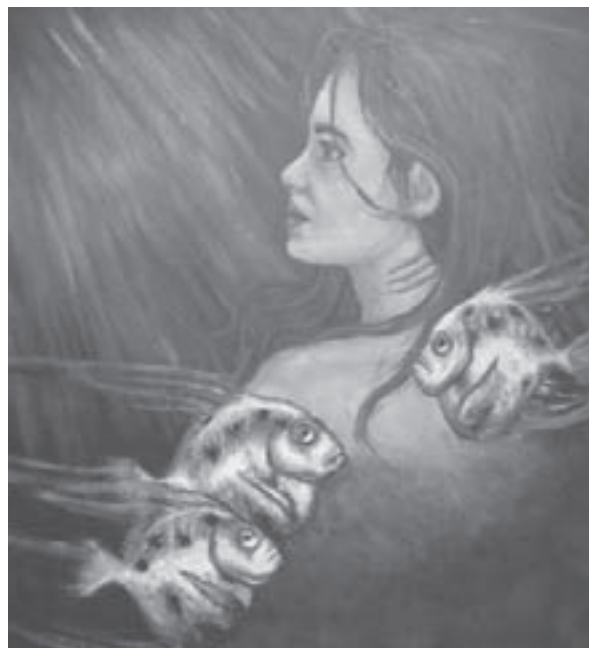
„O pol štvrtej pred Hypernovou. Stop. Daj si pozor. Stop. Šmýka sa. Stop. Operácia Tekutý kaprik. Stop. Off“ zaznelo z druhej strany mobilu, v byte Vyletelovcov. „Konečne,“ pomyslel si s výdychom Miloš. Nad zdobením medovníčkov už visí celé predpoludnie a už teraz vie, že nikomu nebudú chutiť, lebo namiesto obrázkov s vianočnou tematikou vytlačil na koláče obrázky s podobizňou svojej úzkostlivej manželky.

Paľo s Milošom sa spoznali v zamestnaní. Pracujú spolu už tridsaťdva rokov a spája ich veľmi silné puto – zdieľajú spoločnú skrínku na montérky. Dokonca si podľa rovnakého vzoru zastrihávali fúziky, ktoré im už dávno chytili stareckú šed a vidieť zažltnuté pozostatky z dymiacich cigariet, ktorých množstvo sa už ani nedá spočítať. Do pätnásť tridsať zostáva niečo vyše piatich

medzi založené prsty rúk a nedočkavo sa obzerá po okolí. Paľa zatiaľ nič. Miloš sa teda rozhodol využiť čas do príchodu verného spolutripiteľa a vydal sa smerom ku kadi s mlčanlivými spoločníkmi, vydedencami rybničných spoločenstiev.

Len čo sa naklonil nad zásobník s vodou a rybami, udialo sa čosi nadprirodzené. Akoby zostúpilo slnko a všetky jeho magické lúče sa sústredili na Milošovu tvár. Z rezervoára začali vychádzať morské panny. Plutvami o seba navzájom udierali a žiadostivo pozerali na prekvapeného Miloša.

„Vezmi si ma, urobím všetko, po čom tvoja myseľ a aj telo túžia,“ tajomným hlasom zašeptala jedna z morských lolitiek. Jej sporo odeté vnady Miloša očarili natoľko, že sa rozhodol ponoriť do bazéna a vziať si svoju neznámu múzu so sebou. Nezaujímal ho Paľo, ani manželka Viera. Vedel, že ho čaká niečo nové, nepoznané. Vyzliekol si teda rifle, tielko s malou, nezašitou dierkou na chrbte a bezhlavo sa ponoril za svojou krásavicou. Vtom sa slnečné lúče vrátili späť na oblohu a skryli sa za likavský hrad. Opäť začalo husto snežiť. Po Milošovi akoby sa zlahla zem...

Christmas -Time without Borders

Although, there were not any snowmen in front of houses in London, everybody was preparing glamorous trees and wrapping presents. And I was not any exception. Only a few days before unpacking all the surprises, I wrote the Churchill's words: "We make a living by what we get, but we make a life by what we give" to a pictorial book about Slovakia. The book was a present for my English family. And then I was thinking just about the quote and realized that these four months here really gave me a lot!

Piccadilly Gave Smile

While Slovak mums were buying the sweets for children before St. Nicholas' s Day, we were preparing for Carol Singing. On 4th and 5th December, we were at Piccadilly Circus, singing carols for passers-by, but also for all drivers around. Some people refused our "begging", but some were absolutely fascinated! Lively English songs made them smiling and we could help by their money to children charities. Moreover, a few days later, I could meet here with old friends from Slovakia or Ireland or with my family and, finally, I made also some new friends. And if I have to say what this place gave me, I could mention meetings with a smile.

University Gave Experience

A difficult start at St. Mary's University reminded me a feeling from the 1st coming to our university at home. On one hand, the stressful time with fear of disappointing the others can be a terrible cause of unhappiness and sadness. Moreover, when all the people here are of different mentality from yours. But on the other hand, useful lectures, incredible situations with tutors and schoolmates brought to my life many new points of view. And that all just thank to experiences!

Crampton's Family Showed Example

Despite we did not have dinner on 24th, this Christmas with English parents and their children, grandparents, friends and neighbours was a really peaceful time. We woke up on 25th and started Christmas Day by stockings and little presents inside. Then we all together went to church to worship, came back and day continued with unpacking the presents. And after turkey for dinner and Christmas pudding, everybody went to play the games. A relax, fun, and continuity

was an original example of our Christmas time. In spite of different time of unpacking the presents and different menu, I could see values of Christianity, although I was not at home, because this family gave me a lot. As the American writer McKibben said: "There is no ideal Christmas; only the one Christmas you decide to make as a reflection of your values, desires, affections, traditions."

singing near Trafalgar Sq.

Etwas für uns, müde Studenten, in der Prüfungszeit oder nach einigen Klausuren ...

Müdigkeit, Leistungsabfall, Erschöpfung: Wir, Leute kennen diese Probleme, vor allem in den kalten, lichtarmen Jahreszeiten Herbst und Winter. Chronische Müdigkeit und sehr rasche Erschöpfung sind Symptome, welche unbedingt ärztlich abgeklärt werden sollten, denn manchmal sind sie Anzeichen einer ersten Krankheit.

Organleiden, Allergien und Mangelerscheinungen etwa können

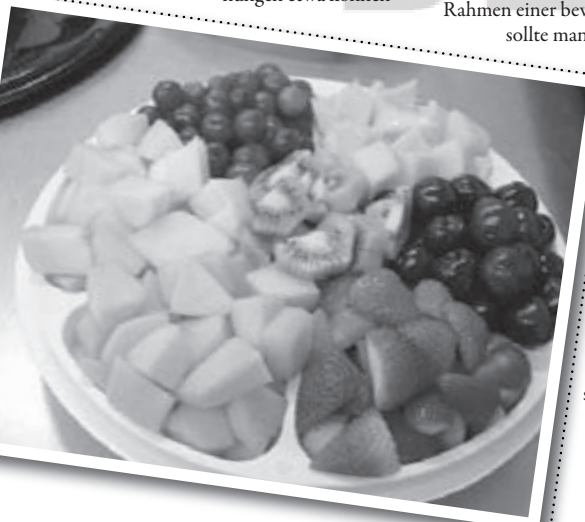
sich durch Müdigkeit bemerkbar machen, mit entsprechenden medizinischen Untersuchungen kann der Beginn schwerer Erkrankungen erkannt werden. Oft können Maßnahmen, die das Immunsystem stärken, die Leistungsfähigkeit deutlich steigern und Müdigkeit bekämpfen.

Wichtig ist vor allem richtige, ausgewogene Ernährung. Frisches Obst und Gemüse sorgt für die Vitaminzufuhr, Vitamin C, welches das Immunsystem stärken und die körpereigenen Abwehrkräfte kräftigen kann, ist in großer Menge zum Beispiel in Zitrusfrüchten, Johannisbeeren, Paprika und Brokkoli enthalten. Auch Mineralstoffe sind wichtig, um leistungsfähig zu bleiben. Besonders reich an Zink und Selen sind Eier, Fisch und Linsen. Eisen ist vor allem in dunklem Fleisch vorhanden. Im

Rahmen einer bewussten, ausgewogenen Ernährung sollte man zu hochwertigen Lebensmitteln greifen, etwa zu Gemüse aus biologischem Anbau, Vollkornprodukten und frischem Obst. Regelmäßige Bewegung, vorzugsweise an der frischen Luft, kann ebenso das Immunsystem stärken.

Sanfte Ausdauersportarten, etwa Nordic Walking, sind auch für weniger geübte Sportler ideal, auch längere, flotte Spaziergänge sind eine gute Möglichkeit, wie man sein Immunsystem stärken kann. Mit der richtigen,

wind- und wetterfesten Kleidung ist körperliche Betätigung auch bei etwas schlechteren Wetterbedingungen im Freien durchaus möglich. Will man seinem Körper etwas Gutes tun und sein Immunsystem stärken, darf man auf regelmäßiges Trinken nicht vergessen. Kräutertees und Wasser sind ideale Durstlöcher, bis zu 2 Liter Flüssigkeit benötigt der Körper täglich, um fit und leistungsfähig zu bleiben. Auch sogenannte Nahrungsergänzungsmittel können das Immunsystem stärken, sie enthalten wichtige Vitamine, Mineralstoffe und Spurenelemente, welche der Körper für seine Gesundheit benötigt. Eine Rücksprache mit dem Arzt ist bei chronischer Müdigkeit und plötzlichem Leistungsabfall auf jeden Fall angeraten, er kann mögliche Krankheiten erkennen und kompetent über individuelle, auf die persönlichen Bedürfnisse abgestimmte Maßnahmen, welche das Immunsystem stärken, informieren.

Jazda spomienkami s chuťou 365 dní

TEXT: Miroslava Komorová

Milujem voňavý puding. S piškótami a ovocím je to hotová maškrtka. Z detstva si pamätám, ako som si tú svoju mištičku plnú sladkého, ešte horúceho krému vychutnávala... Neprekážalo mi, že bol horúci a pálil... Neskôr som sa ho naučila sama pripravovať, zmiešať tie správne ingrediencie, aby vzniklo lahodné dielko. Dnes sa mi dostalo cti puding písať. Mňam! Varím ho, jem, aj píšem...

Prežila som vzrušujúcu cestu. Jazda pomalá, ale nevyhnutná. So zákrutami, ale aj záhonmi ruží... Cestovala som časom! Niekedy zlyhával motor, pomaly a ťažobne sa so mnou vliekol, inokedy sme šli rýchlosťou svetla. Každý rok sa snažím nevynechať túto jazdu. Trvá presne 365 dní. Spomínam.

Mať otvorené oči (spomienka prvá)

Stretna som žobráka. Nie iba raz. Za uplynulý rok sa tých prosiacich rúk okolo mňa minulo veľa. Silný moment. Dám či nedám. Mám či nemám. Chcem či nechcem. Verím či neverím. Milujem či... milujem? Špinavé ruky plné záderov a prosíaca duša. Človek, ktorého Kristus nekonečne miluje. Ako by konal On? Čo by urobil Ježiš? Dal by mu pár drobných a odišiel by preč? Čítala som príbeh o mužovi, ktorý sa jedno krásne slnečné ráno vybral do mesta vybaviť pár vecí. Ako tak prechádzal okolo obchodov, uvidel v kúte skrčené malé dieťa. Žobravo natáhovalo chudé rúčky. Solventný pán sa naň zahľadel s údivom a celkom sa zhrozil. Prenikol ním zvláštny pocit. Bezmocnosť. Zúfalstvo. Hnev. „Ako je možné, že to malé dieťa tak trpí? Ved' je nevinné...“ pýtal sa v duchu. V rozhorčení mu ako prvá napadla myšlienka, že Boh musí byť veľmi krutý, keď také niečo dopustí. „Bože, ty sa na to môžeš pozerat a nič pritom nerobiť?! Ty to necháš tak?!“ kričalo jeho vnútro. Vzápätí prišla odpoveď: „Nie, nenechám... stvoril som predsa teba.“ Ten príbeh mnou zatriasol. Odvtedy vždy, keď vidím bezdomovca, pokúšam sa preniknúť za tú špinu rúk, zanedbaný výzor... a hľadám v ňom Jeho.

Maličkosti s veľkým M (spomienka druhá)

Pre kresťanov neexistujú náhody. Nič sa nedeje len tak. Každá, zlá aj dobrá vec má v konečnom dôsledku hlboký zmysel, ktorý jej dáva Boh. Veď Jemu všetko slúži na dobré. Ťažko sa to chápe... Vidím pred sebou množstvo situácií, na ktoré by sa dalo jednoducho povedať: „To je náhoda!“ Ale teraz, z pohľadu cestovateľa časom, vidím aj udalosti pred tou situáciou a po nej. Krásne do seba zapadajú. Ako puzzle. Viem, že ak by sa nestalo to alebo ono... Minulý rok som mala ťažké srdce na jedného človeka. Veľmi mi ublížil, ale asi o tom ani nevedel. Verím v silu modlitby a toto bola skvelá príležitosť, aby Boh mohol upevniť moju vieru. Rozhodla som sa, že mu budem žehnať a modliť sa za neho. Nemala som čo stratiť. „Ved' sa môže zmeniť,“ hovorila som si. Po krátkom čase som sa dozvedela, že je smrteľne chorý. Má rakovinu. To už som nielenže necitila ublíženie, ale dakovala som zaň Bohu. Náhoda? Moje modlitby za neho v tom čase boli viac než potrebné.

Byť ako malé dieťa (spomienka tretia)

Ako ten malý chlapček, o ktorého som sa starala. Drobnými, nemotornými rúčkami maľoval papierové srdiečko. Sústredene, až mu bolo miestami vidieť vyplazený jazyček. Biela plocha sa pomaly zaplňala červenou farbičkou a jeho pohľad čoraz častejšie smeroval ku mne. Očká veľavravne hovorili: „Pozri, už to skoro mám!“ Dostal pochvalu, pohladenie... a na drobnej tváričke sa rozhostil široký úsmev. Očká odpovedali: „Som macher!“ Na ňom som si uvedomila, že hoci je malý, presne vie, čo chce. Nezaoberá sa zbytočnosťami a s istotou si razí cestu. Je to tá pravá, čistá cesta. Chce lásku. Má ju. Nie preto, že je dieťa, maličké, nevinné a bezbranné. Má ju, lebo je človek. Všetci ľudia sú hodní lásky. Nie iba kresťania alebo iba belosi, ale všetci. Boh miluje všetkých. Bez rozdielu. Nie preto kým sú, ale len kvôli tomu, že sú. Chcem mať dôveru ako to malé dieťa. Tú bojovnosť v očiach, keď ide o jeho srdce. Keď ide o zmysel života. Prijatá skutočnú lásku a vyčaríť na tvári bezstarostný úsmev.

Cestovala som časom iba chvíľku. Viem, že je to málo. Na veľa vecí si nepamätám. Na veľa krásneho som zabudla... Moja chyba. Na začiatku roka sa zvyknú dávať predsavzatia. Niektorí hovoria, že si ich nedávajú, lebo ich aj tak nedodržia a zbytočne sú zo seba sklamaní. Nesúhlasím. Zdá sa mi, že sa priskoro vzdávajú. Navyše bez boja. Stále sa učíme. Myslím, že do konca života máme čo robiť. Zdokonaľovať sa. Žiť tak, aby sme nemuseli koncom roka cestovať a hodnotiť. Naša cesta bude rovná, priama, bez zbytočných odbočiek a zákrut. Som presvedčená, že sme narodení pre nebo...

Výzva za lepšie mobility

System mobilít sa z roka na rok zlepšuje. Aj napriek tomu sa študenti na študijných pobytoch v zahraničí stretávajú s problémami a komplikáciami, ktoré výrazne znižujú prínos ich štúdia na zahraničnej vysokej škole. Náprava je pritom – podľa nás – v rukách pedagogických pracovníkov Katolíckej univerzity.

Zvyšovanie počtu mobilít študentov (ale aj akademických pracovníkov) je pozitívne hodnotená realita, nielen našej Univerzity. Táto skutočnosť sa potvrdzuje aj na celoslovenskej, či dokonca celoeurópskej úrovni. Dokladujú to, napríklad, slová ministrov zodpovedných za vysoké školstvo na konferencii v Berlíne v roku 2003. Prihliadnuc na túto, a aj na iné konferencie a deklarácie európskych štátov a inštitúcií, môžeme s uspokojením tvrdiť, že proces, ktorý naštartovala v roku 1999 Bolonská deklarácia (o ktorej sme v Zumagu už písali), prináša viditeľné výsledky. Bolonská deklarácia zahrnila medzi svoje najdôležitejšie ciele podporu „mobilit a odstraňovanie prekážok voľného pohybu“. Jedným zo zámerov bolo napríklad aj to, aby mal každý vysokoškolský študent možnosť študovať aspoň jeden semester na zahraničnej vysokej škole.

V tom čase sa myslelo najmä na uľahčenie prenosu grantov a pôžičiek, odstránenie prekážok, akými boli napríklad potrebné víza a pracovné povolenia, povzbudzovanie účasti študentov na mobilityných programoch a podporovanie plného uznania štúdia v zahraničí na domácej vysokej škole.

Tieto ciele sa darí naplňovať aj Slovenskej republike, čo sa priamo premieta aj do úspešného rozvoja mobilít na Katolíckej univerzite. Viaceré oficiálne dokumenty potvrdzujú, že o štúdium v zahraničí je vysoký záujem a škole sa darí uzatvárať zmluvy so stále väčším počtom zahraničných univerzít. Napriek týmto pozitívam však chceme poukázať na nedostatky, s ktorými boli konfrontovaní viacerí naši študenti.

Popri všeobecne známej a otravnej byrokracii pri vybavovaní štúdia v zahraničí, čo je ale hádam celoslovenský problém, ktorého riešenie neleží na bedrách zamestnancov Katolíckej univerzity, by sme chceli upozorniť na zdanlivo banálne, no pre študentov, ktorí odchádzajú na celý semester do zahraničia, dosť významné komplikácie. Tie súvisia predovšetkým s povinnosťami, ktoré im naša škola naloží pred odchodom do batôžka.

Študent odchádza do zahraničia, aby spoznal nové prístupy k štúdiu svojho odboru, vytvoril si osobné kontakty s tamojšími odborníkmi a získal prístup k inej literatúre, ku ktorej – berúc ohľad na vybavenosť slovenských univerzitných knižníc – by sa inak nedostal. Neraz má takýto pobyt slúžiť aj k štúdiu materiálov k bakalárskej či diplomovej práci, vlastnému výskumu alebo inej odbornej činnosti. Avšak v realizácii všetkých týchto cieľov je študent obmedzovaný. Domáca univerzita mu totiž uznala len niekoľko predmetov a jeho teda čaká polročné štúdium na dvoch univerzitách súčasne.

Povinnosti si musí plniť doma aj v zahraničí - teda v cudzom jazyku, čo je nepochybne náročnejšie. Na to však mnohí akademickí zamestnanci Katolíckej univerzity neberú ohľad. Doma si musí študent splniť všetky povinnosti, neraz sa mu dokonca naloží ešte viac – svoju neúčast na seminároch musí vyvážiť „bonusovými“ seminárnymi prácami, esejami a podobne. Poznáme, dokonca, prípady, že sa od „mobilitného“ študenta požadovala účasť na prednáškach v Ružomberku – áno, na prednáškach, ktoré by mali byť pre každého študenta nepovinné. Prax je nám však dôverne známa. A to sme sa ešte nerozhovorili o skúškach – ktorých má študent na KU neraz aj zo desať a k tomu nemalo v zahraničí. Takto má vyzerať mobilita?

Asi sa nebudeme sporiť o to, že „pendlovanie“ medzi KU a zahraničnou školou nijak neprospeje kvalite mobility, obmedzuje študenta v snahe načerpať čo najviac z možností, ktoré ponúka pobyt na zahraničnej škole. Takýto pobyt pritom nie je len investíciou do študenta samotného. Mobilita sama o sebe zvyšuje akademickú kvalitu. Kvalitu, ktorú síce možno stvrdiť zvýšením náročnosti štúdia (ako je nám neraz zdôrazňované), ale nie zadávaním nezmyselných, kontraproduktívnych a obmedzujúcich úloh.

Chceli by sme preto touto cestou vyzvať všetkých akademických pracovníkov univerzity k aktívnemu zjednodušovaniu štúdia našich najšikovnejších študentov v zahraničí.

Pamäti(ne)hodnosti z minulosti do diárovej nemilosti

Snažím sa zorientovať v diári. Ešte je nový, len niekoľko dní. Mimochodom, prečo sú diáre a iné pamäťové disky vždy len jednorôčné? Mohli by byť aspoň na dva roky. (S)potrebiteľ diára z času na čas podlieha stavom, keď premýšľa, čo robil presne pred rokom v rovnakom čase. Častejšie, než by sa patrilo, zabľúdi myšlienkami a sumarizuje vľahnúť zázitky, aféry...

V osudnom okamihu regenerácie pamäte je fajn mať poruke niečo, čo vám tento náročný proces uľahčí. Povedzme, že vďaka výkričníku v diári si spomeniete, ako ste takto vlni s láskou a pocitom sebaobety už opatrne odkladali skriptá mimo dosahu očí i svedomia. Ničili svoje i cudzie končatiny na zasnežených svahoch a popritom testovali výhrevnosť rôznorodých a rôznopercentných destilátov. Detoxikovali organizmus v rámci predjarnej očisty. Dnes? Pociť zadostučinenia vystriedal pocit sebazatratenia. S víziou opravných a ohavných termínov pred sebou nejeden z nás mení destiláty za energetické preparáty. Riešime dilemu, čo s nočnými morami, v ktorých nás ako rukojemníkov zadržávajú gazety, indexy, kapsule lecitínu a guarany, syntaktické jednotky a podobné bestie.

Avšak začínať nový rok negatívne a sentimentálne ladeným textom - to sa, podľa Kódexu kurzitánskeho písáka, nehodí. Tobôž sa nebudem vracáť k boľavým spomienkam na Silvestra a oslavám spojeným s pocitom ťažkosti bytia. Bolo by to, prinajmenšom, netaktné. Depresie kvôli, zas a znova, nesplneným predsavzatiam sú už aj tak nepríjemnou tradíciou. Budme aktuálni, pozitívne roz(na)ladení...

Bliži sa jar, všetko pesticídmí zmanipulované bude kvitnúť a vyliezať z útrob galaxie. Arachnófbici budú zaliezať a zvyšok civilizácie kýčať. Kým však začneme riešiť najnovšie vychytávky v oblasti veľkonočných kraslíc, máme tu ešte jedno komerčné obdobie, rozumie epocha „iammissingyouových“ a „iloveyouových“ plyšových cicavcov, operencov a hľadavcov, plazov... Mala by som asi podotknúť, majte sa radi alebo aj rady... Pre narcisov podotýkam, nie len sa, ale aj ich. Nemyslite na to, čo bolo vlni a čo by bolo, ak by to nebolo. Jednoducho by bolo všetko ináč a akokoľvek by to bolo, nebolo by to tak, ako by ste chceli, aby to bolo...

TEXT: Anna Tkáčová

Filozofická fakulta Katolickej univerzity v Ružomberku je v roku 2008 podľa Akademickej rankingovej a ratingovej agentúry druhou najlepšou filozofickou fakultou na Slovensku

Poradie filozofických fakúlt		Príjmy
1. Filozofická fakulta Univerzity Komenského		33,6
2. Filozofická fakulta Katolícka univerzita		30,5
3. Filozofická fakulta Právnická univerzita		28,6
4. Filozofická fakulta Trnavská univerzita		27,6
5. Filozofická fakulta Univerzita Konštantína Filozofa		21,5
6. Filozofická fakulta Univerzita sv. Cyrila a Metoda		15,4

